

קרוב אליך

גיליון 199
1 כסלו תשע"ח
פרשת ויצא

לדעת להתפלל זה לדעת לחיות. אנחנו מוכנים לתת אמון במילים שלנו

הרב דב זינגר בראיון רחב היקף על
חינוך ועל תפילה / אבי טאוב

10

4 "אז זה המצב: נולדתי בבית דתי, ואבא שלי הוא אפילו רב. אבל אני חוזרת בתשובה" / נשים

6 מה הנוער כן, שהמבוגרים לא? / מדריכים מכל תנועות הנוער עונים

דמות שמיימית שידעה גם מהו חוש הומור והנהיגה מהי / לרגל ט' כסלו יום הולדת ויום הילולת האדמו"ר האמצעי מלובביץ' - 'ניחוח של פעם' עם סיפורים מדהימים 28, והתאחדות עסיסית של הרב עדין שטיינזלץ 30

Carmei Gat
קהילת כרמי-גת
המתחם הדתי-לאומי בכרמי גת
ע"ש הרב יוסף אברגיל זצ"ל
קבוצת רכישה

באמונה
בונים אבן קהילה
1-700-500-555
www.bemuna.co.il

דירות 3 חדר'
החל מ-
840.00 ₪
מחיר סופי!

עשרות משפחות כבר זכו!

מתי אתם זוכים?

*פתוח לנכלל הציבור

צילום: איתור דיטמן

כנסלו
בנייני האומה
יריד החסידות

שבוע החסידות של

עצמאות

לראשונה באירועי י"ט כסלו
בבנייני האומה: שבוע שלם של
התחברות והתעלות עם מגוון
אדיר של אירועים מסביב לשעון

יריד בהיקף חסר תקדים

כנסי החסידות

12 מופעים סוחפים

התוועדות במופעים ובכל ערב

ט"ו-י"ט כסלו תשע"ח | 3-7.12.17

19kislev.co.il

כרטיסים למופע המרכזי: 072-2609970

לג - 4.12.17

כרטיסים אחרונים
מופע ערב

טז בכסלו - 4.12.17

בשעה 17:30
מופע צהריים לנשים

לג - 3.12.17

כרטיסים אחרונים
מופע ערב

לג - 7.12.17

כרטיסים אחרונים
מופע ערב

לג - 6.12.17

כרטיסים אחרונים
מופע ערב

יז בכסלו - 5.12.17

בשעה 20:30
מופע ערב לגברים ונשים
(בהפרדה)

שבת ק"ה חנוכה

520 ש"ח
לאדם
ללילה*

ב"ו-ב"ט בסלו
14-17/12/17

"בואו ואראה לכם איך היו מחיים..."
סיפור אנשים רב' נחמן

שיעורים עם:
נועה ירון דיין | אור גן-אל
שולי רנד בהופעה!

מופע ניגון עמוק:
יובל דיין ועידן דוד
טיולי מעיינות
הפעלות לילדים

*מינימום 2 לילות | לילה 3 ב 250 ש"ח

מלון פלאז'ה נצרת עילית
לפרטים והרשמה: זאב הלוי 050-2320100

זמן חורף

ישב לידי בשיעור החברותא, נגן ג'אז מעולה. ראיתי שפניו מתאמצות להבין. לחשתי לו: "אל תתייאש... אני זוכר את הפעם הראשונה ששמעתי תזמורת ג'אז בילדותי. ממש זכור לי שלא הבנתי למה האנשים על הבמה מייצרים רעש כזה. כאילו עשרים סינרנות שונות עולות ויורדות. והיום, אני ממש יכול להתעלות מאותם צלילים. כך גם (להבדיל) בסוגיה. יום יבוא... הרב וינגוט בצפת היה אומר לנו בעגה של יהודי ברוקלין: היום אנשים רוצים להפוך לתלמידי חכמים בן לילה... וגם לישון באותו לילה...! (חחח) חברים, זה זמן חורף. זמן לחרוש ולחכות לגשמים אין כרגע מה לקצור בשדה. אין מה לבדוק את הזרעים בתוך האדמה. זה רק יקלקל אותם. עת לזרוע. ולהמתין באמונה.

בבא בתרא. הצלחתי לעקוב אחרי אולי חמישים אחוז. מתוכם הבנתים... גם חמישים אחוז. אמרתי בלבי: ה', אני יודע שהמאמץ שלי להבין איננו לשווא. יום אחד זה עוד יצמיח.

ישב לידי בשיעור החברותא, נגן ג'אז מעולה. ראיתי שפניו מתאמצות להבין. לחשתי לו: "אל תתייאש... אני זוכר את הפעם הראשונה ששמעתי תזמורת ג'אז בילדותי. ממש זכור לי שלא הבנתי למה האנשים על הבמה מייצרים רעש כזה. כאילו עשרים סינרנות שונות עולות ויורדות. והיום, אני ממש יכול להתעלות מאותם צלילים. כך גם (להבדיל) בסוגיה. יום יבוא... הרב וינגוט בצפת היה אומר לנו בעגה של יהודי ברוקלין: היום אנשים רוצים להפוך לתלמידי חכמים בן לילה... וגם לישון באותו לילה...! (חחח) חברים, זה זמן חורף. זמן לחרוש ולחכות לגשמים אין כרגע מה לקצור בשדה. אין מה לבדוק את הזרעים בתוך האדמה. זה רק יקלקל אותם. עת לזרוע. ולהמתין באמונה.

חברי היקר ר' יחד ויט לקח אותי פעם לצדיק ר' אושר, ממש סמוך לפטירתו. אנשים מכל הסוגים וכל הגילאים ישבו בחדר ההמתנה. ספרי תהלים, אוכל, מזונים... אמרו שיש המחכים כבר שבוע לברכה. אמרו שיש אנשים שבאו במיוחד מחו"ל וטרם נכנסו. התחלתי להבין שזה העניין. התבטלות. לא לדחוק את השעה. לקבל אמונה. ואז נכנס איש עסקים נמרץ. שאל "מה קורה פה? למה ממתנים?" דיבר עם הגבאי. פלט מילה והבליע מילה והופ נכנס... כולם התפלאו מזריזותו ומיעילותו. כשיצא, שאלו אותו "מה אמר לך הצדיק?" - "ביקשתי עצה על עסקה גדולה." - "ומה ענה?" - "אמר לי לוותר על הכל." - "ומה תעשה?" עיקם שפתיו... "כנראה שלא אוכל להקשיב לר", אמר, ויצא אל הרחוב. כשם שנכנס מהר. כך גם עצתו של הצדיק יצאה מלבו מהר. עקף את כולנו בתור... אך לא הכין כלי לדבריו של הצדיק. אין אומרים: מה שבא בקלות - באותה הקלות ייעלם. רוצים תוצאות מהירות, בדור הזה... שולחים הודעה היום ומיד חייבים לראות שהנמען ראה. קיבל. מגיב. עכשיו זמן חורף. זמן להעמיק שורשים פנימה. לא לחפש תוצאות מיידיות. היום הייתי בשיעור עיון בגמרא. פרק "חזקת הבתים", מסכת

yaelkab@gmail.com

יעל קבסה

נשים

תשובה - תנועה אל האינסוף

שתיהן מבקשות להצטרף לתנועה הכללית של הקיום. תנועה של תיקון והתקרבות לטוב. תפילה היא הבעת הרצון, ותשובה היא המעשים, מעשה התיקון עצמו.

האמונה, התפילה והתשובה הם כלים לצמצום הפער, לחיבור בין הקצוות התמידיים של עולם שלם ומתוקן לבין המציאות השבורה, בין שמיים לארץ. יסוד האמונה כל כך מושרש בקיומנו, גם למי שלא מצהיר על עצמו כאדם מאמין. הרי קמת בבוקר ונסעת לעבודה? האמנת שתגיע. עבדת כדי להתפרנס? האמנת שתהיה ברכה בעסקיך. הקמת בית והולדת ילדים? האמנת שיהיה לך המשך. לקחת את התרופה שהרופא רשם לך בלי להבין דבר וחצי דבר מה היא מכילה? האמנת לו שהוא חפץ בטובתך ובבריאותך.

כל עשייה, יצירה, ובניין מושתתים על יסוד האמונה. אדרבה, רק כאשר דברים לא הולכים כצפוי - אז אנחנו המומים ומתפלאים. איך קרה השבר הזה? והרי ציפינו שיהיה בניין לעד.

ומאמונה לאמנות: מעיין האמונה מוליד בנו יצירה וחיים, וכל יצירה היא מעשה אמנות. הרבה מיצירות האמנות בציבור הכללי עוסקות בפער המכאיב בין הרצוי למצוי. אבל במקום להגיבה את נקודת המבט - האמנות הכללית נשארת בנקודת הפער האינסופי. **להצליח ליצור אמנות שמשרתת את הקודש ולא נופלת לקיטש מתקתק משמע לדבר בשפה שמודעת לכאב ולחיסרון אבל מכוונת לתיקון, שואפת לגעת בטוב המוחלט.**

תנועה אינסופית שמשפיעה על המקום בו נפשי מונחת, ועל המעשים שלי.

מימונה של אמנית חוזרת בתשובה:

רוב הזמן אני מתעסקת בפער בין הרצוי למצוי. בודקת את עצמי כל הזמן היכן אני עומדת מול האידיל הגדול והשלם. מסתבר שרוב הרגשות שלי נובעים מאותו חלל ריק: ייאוש, תקווה, עצבות, שמחה, תסכול, הודיה, כעס, ציפייה... כל המגוון הזה צומח מתוך המרחב האינסופי שבין התקוות והשאפויות לבין המציאות הקיימת ואני בתוכה.

עצם קיומה של מערכת יחסים בין המקום שלי כעת לבין המקום שאני שואפת אליו מעצים ומתבסס על כוחות משמעותיים בנפש:

א. אמונה. כשאנו מציבים יעד וחותרים לקראתו אנו עובדים על בסיס הנחה שקיימת תנועה, שמתאפשרת צמיחה והתקדמות. אנחנו מאמינים שאם נצא לדרך נגיע למקומות חדשים, לגילויים שלא היו במקום הקודם.

ב. תפילה. יש פער בין המציאות שלעיתים קרובות היא שבורה, ולעיתים משתקפת בה השלמות העליונה. אל החלל הזה נכנסת התפילה, הפילול והייחול לגילוי של טוב מוחלט. יש לנו אמונה שישנו טוב כזה, ואנו מבקשים ומתחננים שוב ושוב שהוא יתגלה אלינו.

ג. תשובה. החלטות, בחירות ומעשים שמקריבים אותנו אל מקום מתוקן יותר, שלם יותר. התפילה והתשובה, שצומחים מתוך קרקע האמונה,

העובדה שנולדתי להורים דתיים, בבית דתי ואפילו ביישוב דתי, עובדת פחות טוב לצורכי הרייטינג והמכירות.

באמת רוב השנים התכחשתי לעובדות הללו. זה לא נחשב הרואי או אמיץ במיוחד: להיולד דתייה וגם לגדול ככה. אז מה חידשתי בעולם? לפעמים כשאנשים שואלים על עברי **אני מוצאת את עצמי אפילו קצת מתנצלת שנולדתי דתייה. לא מרשים, הא?**

אם הייתי גדולה בבית חילוני למהדרין, מטיילת בהודו, מסתובבת עם שיער קצוץ ומעשנת עם חברים בלילות, אולי היו מסתכלים עליי אחרת היום. אבל מה לעשות שאת תנועת הנפש של התשובה והתיקון מצאתי בלי לזרוק מעליי את כל הלבושים והמנהגים? ככה, פשוט מבפנים. בלי תפאורה ותלבושות.

אולי אם הייתי יודעת שזה יהיה מקדם מכירות טוב הייתי שוקלת לעשות סיכוב יותר מרשים בעולם, אבל בזמן אמת לא היו לי שיקולי שיווק ויחצנות, תודה לאל. ובדיעבד אני מגלה שתהליכים פנימיים ועמוקים לרוב הם בלתי מתייחצנים מעצם טבעם המהותי.

אז זה המצב: נולדתי בבית דתי, ואבא שלי הוא אפילו רב. אבל אני חוזרת בתשובה.

משלב מסוים בחיי התחלתי לבחור, והבחירות המתמידות הן בעצם השתייכות לתנועה של תיקון: תיקון הנפש, תיקון המידות, תיקון המנהגים, תיקון המחשבות.

הן צריכות אונדן!

אנחנו זקוקים ללב ולאמונה שלך

הצטרפי למעגל המתנדבות בפרוייקט "קשר איתן" של יד לאחים, לליווי נשים וילדיהן שחוו ניתוק מהעם היהודי. הן זקוקות לאוזן קשבת, להערכה שלך ולמילים חמות על הצעד האמיץ שהן עשו. הכניסי אותן למעגל הקהילתי שלך.

"הזולת צריך לגעת לו יותר מאשר מעצמו וממילא צריך הוא לאהוב יהודי אחר אף יותר מכפי שאוהב הוא את עצמו, ואף צריך לכאוב לו ייסוריו של חבירו עוד יותר ממה שכואב לו יסוריו של עצמו" (הרבי הרי"צ ליקוטי דיבורים)

הקשר בליווי צמוד של הארגון, בזמן ובאופן המתאימים לך.

כל ההוצאות הכרוכות בליווי יכוסו ע"י הארגון - שלחי הודעה עם שם והמילים "קשר איתן" למס' 050-2200730 ואנו ניצור איתך קשר

איך דווקא הנוער יכול לעזור לקדוש ברוך הוא?

ללכת עד הסוף

בני עקיבא

ללכת עד הסוף

רוחם, קומנרית שגאה בכל מדריכי התנועה

לנוער שלנו יש כוח בכך שהוא מלא בחיבור אמיתי. הוא מתרגש מדברים. תפילת קרליבך עוצמתית או סיפור מור"ק יכולים לרומם את רוחו לגבהים גדולים. זה משהו שהמבוגרים כבר לא יכולים להרגיש. הציניות, העולם ה'אמיתי', גורם לרגש שלהם להתכהות.

כשנער מתאהב, הוא מתאהב באמת. כל כולו בתוך ההתאהבות. וגם נער, כשמו כן הוא, מתנער, מורד בהורים. הוא רודף אמת, וכשהוא מאמין במשהו, הוא דבק בו בצורה חזקה מאוד.

התעלות רוחנית שכזו פלוס דבקות אמיתית, גורמות לו ללכת עד הסוף לכל דבר שהוא רוצה. לא בכדי מתגייסים, משרתים את המדינה ומתנדבים בגיל הנעורים. בגיל זה יש את שיא הכוחות, את מלוא המרץ.

בשבוע ארגון, רגע לפני השיא של השנה, ניתן להבחין בכוח של הנוער, שלא ישן כבר חודש, שנותן את כל לבו לחניכיו, שיושב עם הילדים לשיחות אישיות, לצביעת קירות, וצורה במורלים.

אז מי יכול לעבוד את ה' בצורה חזקה יותר מהנוער תגידו לי?

שאל-יחווה לאלוהים

עזרא

שליחות וגאונות יחידה

נווה כהן, סניף עזראשדוד

מה הקדוש ברוך הוא מבקש מאיתנו?

זאת שאלה שנשאלת בכל דור ודור על ידי בעלי שיבה וצעירים חסרי מנוח. כמדריך בתנועת נוער אני שואל את השאלה הזאת ומנסה לחדד את סקרנותם של החניכים. בפרשיות השבוע אנו למדים על האבות הקדושים ומתחקים אחרי מעשיהם, מנסים להבין מה עומד מאחורי כל סיפור שהתורה מספרת.

מדוע אברהם הוא אבי האומה ולא נח שקדם לו? 'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, את האלוקים התהלך נח'. במה הוא שונה מאברהם שגם הוא החל לקרוא בשם ה' ? רש"י על פרשת נח אומר שיש הדורשים אותו לשבח ויש הדורשים לגנאי. למה לגנאי? אולי לא לשבח, אבל בוודאי לא לגנאי... אני חושב שהתשובה קשורה לעצם היותי מדריך בעיר אשדוד. סניף עזרא אשדוד ממוקם בלב שכונת מצוקה.

מדי שבוע בימי חמישי מתכנסים עשרות ילדים מכל רחבי העיר לפעולה ערכית ומכינים סלי מזון לנוזקים. ומדי שבת מתייצבים בקור העז ובשמש הקופחת עשרות חניכים וחניכות בחולצות לבנות, ובסדר מופתי מקיימים את המסדר בגאות יחידה, כשדיירי השכונה מביטים מהחלון, וכולנו מרגישים שליחות בקיום הסניף דווקא בשכונה הזאת. גם נח וגם אברהם קראו בשם ה', אך נח ביקש להסתתר בתיבה ואילו אברהם ביקש לפתוח את האוהל לארבעה כיוונים. כל מי שביקש, נכנס לאוהל והתקבל בסבר פנים יפות. לכן אברהם מכונה "אב המון גויים" והוא הראשון באבות.

איך כמו להיות מדריך בעיר מעורבת שבה יש מגוון רחב של עם ישראל - עולים וותיקים, חרדים ובעלי כיפות שקופות. אנו מנסים להתחזק אחרי מעשיו של אברהם אבינו ולקרוא בשם ה' לכל עם ישראל ולהיות גאים במה שאנו עושים. אז מה ה' רוצה? שנידמה לאבות הקדושים, ושנפיץ את תורת ישראל בארץ ישראל לכל עם ישראל!

עוצמת

אריאל

עוצמתי ותמים

הלל גרבר, מדריך סניף קטמון

לכן הנוער יש כוחות רבים, גם פיזיים וגם רוחניים, והוא יכול לקחת אותם להרבה כיוונים. כמו למשל מטוס בואינג - אם הוא יסע על הקרקע או בתוך עיר הוא יגרום נזק שלא יתואר אבל אם הוא יטוס באוויר הוא יעשה דבר שגם אלף מכונניות לא יצליחו לעשות. כך גם לנוער יש הרבה כוחות, אם הוא יקח אותם למקומות רעים וישקיע בזה את כל הכוח הוא ירד לבאר שחת, אבל אם הוא יקח את עצמו למקומות טובים ויעבוד את ה', הוא ישפיע טוב וברכה בעוצמה רבה לעצמו ולסובבים אותו.

הנוער בדרך כלל מחפש להגיע לאמת המוחלטת, למשהו שהוא ירגיש שהוא אמיתי ויספק אותו, וכשהוא מגיע לאותו הדבר הוא נדבק בו ומשקיע בו את כל הכוחות שהוא יכול.

נאמר במסכת אבות (ד, ט) שילד שלומד דומה לדיו הכתובה על נייר חלק, וזקן שלומד דומה לדיו כתובה על נייר מחוק. מבוגר הוא נייר מחוק, כי מתי שהוא היה נער הוא כתב ומחק, כתב ומחק, ועכשיו הוא מקובע ולא משתנה, ולכן עבודת ה' שלו קבועה כל כך. אבל הנער משנה את דעתו ומעצב את עולמו כל הזמן ולכן עבודת ה' שלו מאוד מגוונת ויפה.

יחסית למבוגרים, הנוער הוא תמים ופחות מבין את המציאות, וכשהוא עובד את ה' מתוך תמימות יש בזה חן. "תמים תהיה עם ה' אלוהיך". מבוגרים כבר לא מסוגלים לדפוק את הראש בקיר.

תרבות המערב חודרת אלינו חזק מאוד והרבה אנשים נהיים חילונים בגללה, בן הנוער שמלא בכוחות מתקשה להתגבר על התרבות הזאת, ואם הוא מצליח הוא מתחזק מאוד באמונתו וגם זוכה לשכר גדול על ההתאמצות.

נעם 1 זורם ברגע אחד

אולם ב. ווי. אולם תמורה

המיניבר המהודר
לשבת
כ-40 כוסות מים רותחים

התקדמו למיניבר המהיר בעולם!

שלו במטבח שלכם את המיניבר המעוצב נועם 1 עם המיכל המשפחתי הייחודי, שמעניק לכם מים חמים וקרים לכל המשפחה בחול ובשבת, באפס שניות המתנה.

שיווק בלעדי:
אפיק

חייגו עכשיו! 03-5195091

זורם ברגע אחד

מגוון צבעים
מומלץ ע"י
מעצבי פנים

< חנות המפעל גבעת שאול 40 ירושלים (תצוגה במקום) >

ממעמקים

רוחניים גדולים מתקיימים בישימון או על ראש הר קירח, או שמא באשרם או במנוזר או בסדנת ויפסאנה, במקום שהנפש נמצאת בו במנוחה והגוף רגוע והתודעה במצב המתנה. אך לא כן אצל יעקב; ובכלל, ביהדות זו אינה הדרך היחידה וגם לא העיקרית. המפגש עם אלוקים בחיל וברעדה אינו זר לנו. לרוב אורך ההיסטוריה היהודית - לא כולה, לשמחתנו, אבל רובה - אבותינו מצאו את אלוקים בלילות אפלים ובמקומות הסכנה. לא במקרה קרא הרב יוסף דב סולובייצ'יק למפורסם בחיבורו "איש האמונה הבודד", ולחיבור חשוב אחר "ממעמקים".

לפעמים, דווקא כשאנו מרגישים בדידות גמורה אנו מגלים שאיננו לבד. אנחנו יכולים לפגוש את אלוקים בעיצומה של האימה ובליבה של תחושת כישלון. כך קרה לי ברגעים קשים במיוחד, כאשר הרגשתי לא-ראוי, קורס תחת הנטל, נטוש, מזולזל, מבוזה ומדוכדך. דווקא אז הרגשתי את יד ה' מושטת אליי להצילני, כאותה יד של איש זר שהציל אותי מטביעה בים באיטליה בירח הדבש שלי (סיפרתי על כך בסרטון Understanding Prayer: Celebrating Life, וכן בספרי Thanking and Thinking). זוהי סגולתו של יעקב-ישראל, האיש שמצא את אלוקים בלב המאפליה.

יעקב היה הראשון אך לא האחרון. כמה מגדולי האומה זכו להתגלות דווקא לאחר ששאלו נפשם למות ביאוש. זכרו את רגע המשבר של משה רבנו, בקברות התאוה, כשאמר לה' את המילים הנוראות "ואם ככה את עשה לי הרגני נא הרג אם מצאתי חן בעיניך ואל אראה בְּרַעְיִי". דווקא אז זיכה ה' את משה בחווייה מרוממת נפש ויחידה במינה, והראה לו איך רוח ה' ששרתה עליו נאצלת על שבעים זקנים הזוכים בהשפעתו לנבואה: מן המקרים הנדירים שבהם מנהיג רוחני זוכה לראות בחייו את השפעתו הרבה על אחרים.

כך היה גם לאלהיה הנביא: כששאל את נפשו למות תחת הרוותם שלח אותו ה' אל הר סיני ושם התגלה אליו - בקול דממה דקה שבא אחרי רוח סערה, אש ורעש. ושוב אצל הנביא ירמיהו. בתסכולו הנורא קרא, "ארור היום אשר ילדתי בו, יום אשר ילדתיני אמי אל יהי ברוך... למה זה מרחם יצאתי לראות עמל ויגון ויכלו בבשתי ימי?". והנה סמוך לאחר מכן זכה לנבואות של תפארת ותקווה על שיבה מהגלות ועל אהבת נצח של ה' לעמו אשר יחיה כל עוד זורחים השמש, הירח והכוכבים.

ביטוי מרגש במיוחד ניתן לכך במזמוריו של דוד בתהלים. "הושיעני, אֵלֵהֶם, כִּי בָאוּ מִיָּם עַד נֶפֶשׁ. טִבְעֹתַי בֵּינַן מְצוּלָה וְאִין מַעְמֹד", הוא זועק כטובע; "אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי", הוא קורא קריאה שעתידה להדהד בעולם כולו; ושוורה מפורסמת לא פחות: "ממעמקים קראתיך ה'".

זוהי מורשתו של יעקב, שגילה כי אדם יכול למצוא את אלוקים לא רק כשהוא רועה את צאנו בשלווה או מצטרף לתפילה במקדש או בבית הכנסת, אלא גם מתוך סכנה, הרחק מהבית, לכוד בין הפטיש לסדן.

שני המפגשים של יעקב עם הקדוש ברוך הוא, בפרשתנו ובפרשת וישלח, גם מספקים לנו מטפורות מאלפות לחיי הרוח שלנו. לפעמים אנו חווים אותם כטיפוס בסולם, שלב אחר שלב. בכל יום, שבוע, חודש או שנה, ככל שאנו לומדים יותר ומבינים יותר, אנו מתקרבים עוד קצת לשמיים; מתעלים עוד מעט מעל למריבות היומיום, מעל לרגשות העלבון והגנקם, ומתחילים להביץ את מורכבות מצבו של האדם. לכך רומז חלום הסולם בפרשתנו.

אך ישנו גם המודל שההיאבקות על נחל יבוק רומזת לו: האמונה כמאבק. כאלה הם חיי הרוח שלנו כאשר אנו מתמודדים עם ספקות והיסוסים, ובייחוד עם הפחד שאנו טובים ומוצלחים פחות מכפי שאחרים חושבים או מכפי שאלוקים רוצה שנהיה. מחווייה שכזו אנו עלולים, כמו יעקב, לצאת צולעים על ירכנו - אבל גם, ושוב כמו יעקב, לגלות שנאבקנו עם מלאך שהכריח אותנו למצוא בתוכנו כוחות שלא ידענו שיש לנו.

המוזיקאים הדגולים מסוגלים לקחת כאב ולהפוך אותו ליופי. החווייה הרוחנית שונה מעט מהחווייה האסתטית. ברוחניות חשובה האמת, לא היופי. אותה אמת קיומית המתגלה לי כאשר אני, השואף-לאפס, פוגש את האל-האינסופי. אני מוצא אז את מקומי בתוך הכוליות הגדולה, וכוח גדול ממני נכנס בי ונושא אותי מעלה, אל מקום מבטחים, הרחק מסערות הנפש הגועשת.

זו מתנתו של יעקב; זהו הרעיון משנה-החיים שלו: שממעמקים אפשר להגיע לפסגות. המשברים העמוקים בחיינו מתגלים לפעמים כזמנים שאנו פוגשים בהם את העמוקות שבאמיתות ורוכשים את הגדולות שבנקודות החוזק שלנו.

מה היה בו, ביעקב, שכולנו נושאים את שמו - ישראל? במה זכה שכל ילדיו נשאר ממשכי הברית? היש דבר שמייחד אותו, שנמצא אצלו במידה שלא הייתה אצל אברהם ואצל יצחק, דבר-מה שאפשר לומר שהוא תרומתו הייחודית לחווייה היהודית, דבר-מה שהוא המקטע היעקבי בדי-אן-איי הרוחני שלנו? ובכן, יש ויש. התשובות לשאלותינו רבות. הפעם נעיין באחת מהן; בשבוע הבא, בשיחתנו לפרשת וישלח, נעיין בעוד אחת.

יעקב הוא האיש שמפגשו המכוננים עם הקדוש ברוך הוא התרחשו כשהיה במסע, בודד וירא בלב הלילה, בורח מן הפח אל הפחת. בפרשתנו הוא בורח מעשו ומגיע אל לבן אשר עתיד לגרום לו צער רב. בפרשת השבוע הבא נראה אותו בורח בכיוון ההפוך, מלבן אל זרועותיו של עשו; "וַיֵּיָרָא יַעֲקֹב מֵאֵד וַיֵּצֵר לוֹ", מספרת לנו התורה על תחושתו של יעקב לקראת מפגש זה. יעקב הוא גילומו העילאי של איש האמונה הבודד.

והנה, דווקא ברגעים אלה של שיא הפחד חווה יעקב חוויית רוחניות שאין להן מקבילות לא בחיי אברהם ולא בחיי יצחק ואפילו לא בחייו של משה רבנו. בפרשתנו הוא רואה בחייו סולם ניצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, ובהקיצו הוא אומר: "אֵכֶן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי... מה נִזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה! אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם". בפרשת וישלח נקרא כיצד בדרכו חזרה, נמלט מהפח של לבן, נחרד מהפחת של עשו, הוא נאבק בלילה עם איש זר - יש מפרשים אדם, יש אומרים מלאך, ויש גם המפרשים שהיה זה אלוקים בכבודו ובעצמו - מקבל שם חדש, ישראל, וקורא למקום פניאל "כִּי רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל פָּנִים וַתִּצָּל נַפְשִׁי".

זהו רגע הרה-משמעות בתולדות האמונה. אנו רגילים לחשוב שמפגשים

בהנחיית יחיאל מינאל (מיני) יוספי

ימי רביעי ירושלים

17:00 עד 20:30

מפגש פתיחה:

ט' טבת תשע"ח

27/12/17

24 מפגשים

לימוד מעשי ותרגול נלים לעבודה עצמית ועזרה לזולת.

על פי ליקוטי מוה"ר"ן

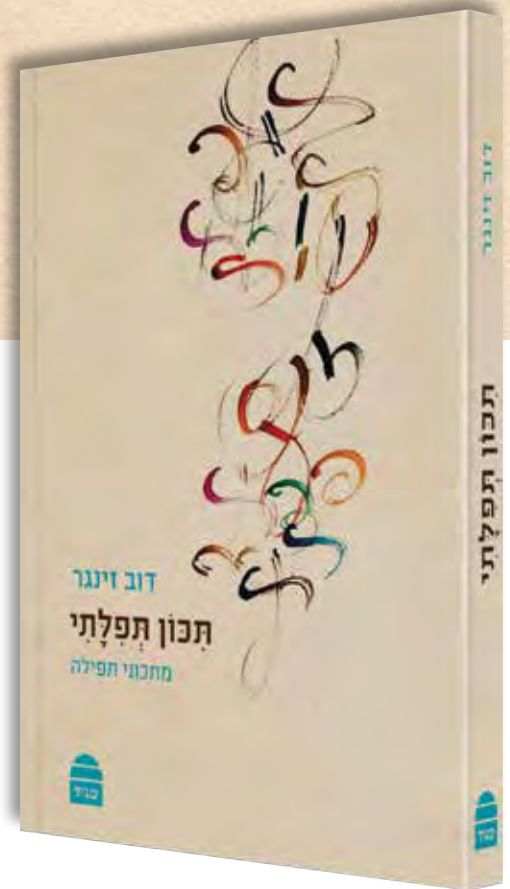
לפרטים מורן: 052-424-4298

חדש!

דוב זינגר

תְּכוּן תְּפִילָּתִי

מתכוני תפילה

"במגוון רב של עצות מעשיות, הרב דוב בספרו, מעניק כלים לנער מהעפר את התפילה השחוקה והשגרתית ולהשיב לה עניין ורוח חיים"

הרב איתמר אלדר

"תפילת האדם שבספר אינה נשאר רק במרחבי בית הכנסת אלא בלב כל אדם ובמציאות. ולכך המובאות בו הם מחכמי הלכה ודת וחכמי הגות ושירה"

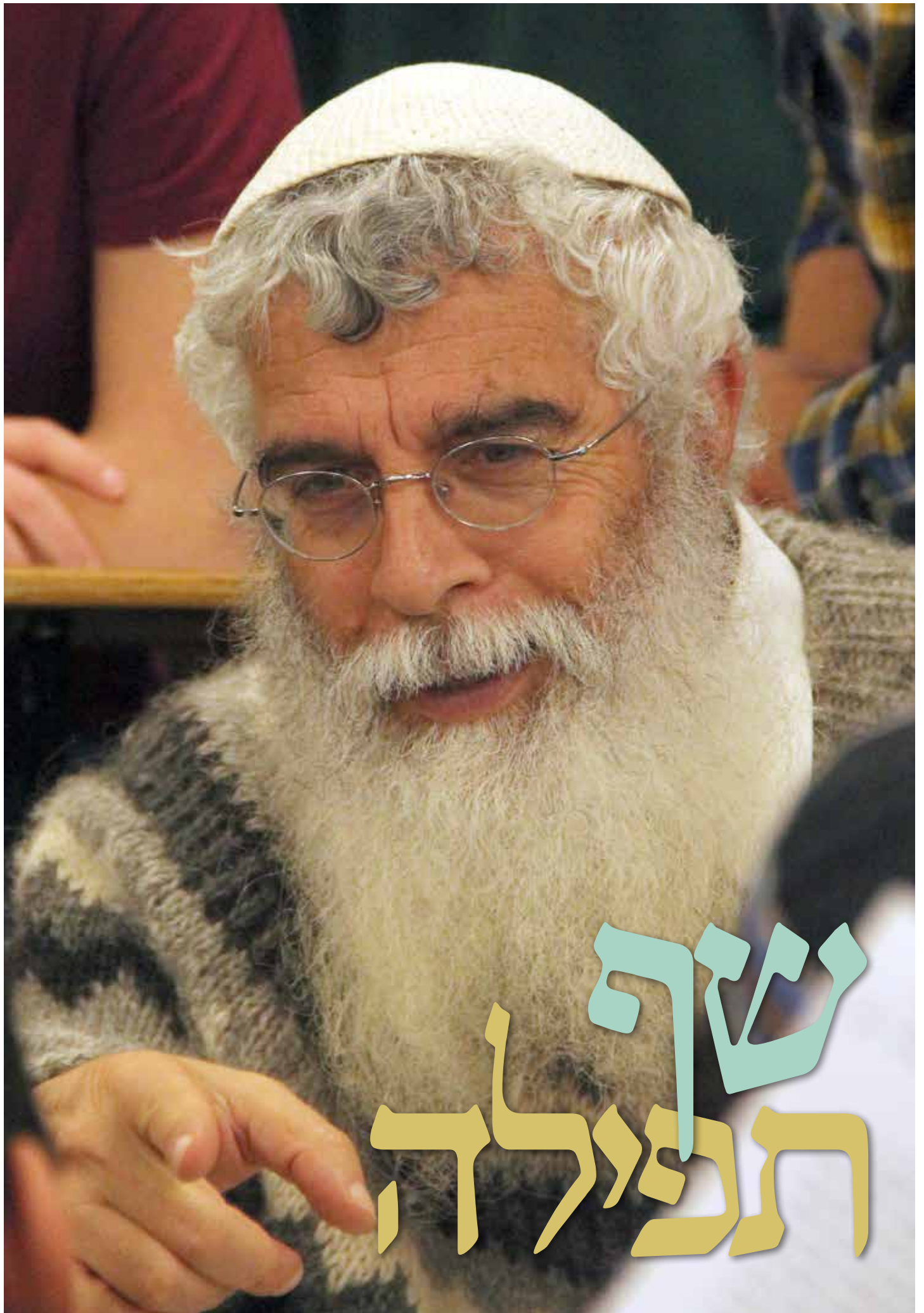
הרב דוד מנחם

"לאהבה את ה' א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם" (דברים יא, יג)
איזו היא עבודה שהיא בלב הווי אומר זו תפילה (תענית ב)
התפילה היא עבודה גדולה והרב דוב בספרו נותן כלים מכלים שונים על מנת שנעבוד את עבודת התפילה

הרב רא"ם הכהן

להשיג בחנויות ספרי הקודש המובחרות
באתר www.korenpub.com
ובמשרדי הוצאה 02-633-0530

שנה תפילה

ישראל יוצאים לאור לפחות עשרה ספרי מתכונים מדי חודש ותוך זמן קצר הם עוברים למדור המבצעים בחנויות הספרים. ספרו החדש של הרב דוב זינגר 'תיכון תפילתי - מתכונים תפילה' נמכר ביותר מעשרת אלפים עותקים בתוך שבועיים. הישג בלתי מבוטל עבור כל ספר, בפרט כשמדובר בספר מתכונים - ועוד במתכונים תפילה. הרב דוב זינגר, עומד בראש מוסדות מקור חיים (מאז 1984) ובית המדרש להתחדשות (מאז 2004), מקדיש מאמצים מרובים להעלאת קרנה של התפילה והקמת עשרות חבורות תפילה ברחבי הארץ. הרב דוב מתלוצץ ואומר: "יש אנשים שמתפללים לפרנסה, אני מתפרנס מתפילה". לכבוד צאת ספרו 'תיכון תפילתי - מתכונים תפילה' (הוצאת 'מגיד', בעריכה נהדרת של רעות ברוש) שוחחנו איתו על תפילה ועל חינוך.

ספר מתכונים התפילה מתחלק לאחד-עשר פרקים שמוצגים במתכונת קבועה. סדרה של ציטוטים מעוררי השראה מן המקורות הקלאסיים שמקדימים לכתיבה של הרב דוב. אהבתי את הכתיבה שלך יותר מכל הציטוטים. "המחשבה הייתה להראות שמה שכתבתי יוצא מתוך מה שנכתב במשך הדורות. זה חשוב מאוד להראות שזו לא המצאה חדשה. גם כשהרב שטיינולץ כותב הוא לא משמיט את רש"י". אנחנו נשענים על משהו ומצטרפים למסורת של התופעה".

איך שיר נולד? יש לזה מתכון של יהונתן גפן: *מְחַבֵּר שְׁלוֹשׁ מְלִים / מְחַמֵּם עַל אֵשׁ קִטְנָה / וְרֵךְ מֵהַר לְהַבִּיא / בְּצֵל מֵהַשֶּׁכֶּנֶה. גַּם כִּסְפָּר מִתְכֹּנֵי הַתְּפִילָה, כִּבְל שַׁעַר שֶׁל הַסֵּפֶר, מְלַבֵּד צִיטוֹטִים מְלִיקוּטֵי תְּפִילוֹת וּמִן הַסִּפְרוֹת הַתּוֹרֵנִית, יֵשׁ תְּמִיד, כְּמַעֲיֵן חוֹבֵה, פֶּרֶק שִׁירָה מוֹדֵרנִית. הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן נִפְתָּח בְּצִיטוֹט שִׁיר תְּפִילָה שֶׁל פִּנְחָס שִׁדָּה - אֲתָה כְּגִהְלֵת בּוֹעֵר עַל שְׁפָתַי, וְעָלִי חֲזֵי הָעָחוֹר כְּעָדִי.*

מה הקטע עם השירה המודרנית בכל פרק של הספר?

"שירה היא התפילות של היום. היא מחזירה אל המילים את הכבוד שלהן. בשירה המילים טעונות בהרבה מעבר לשימוש הבנאלי והיומיומי שלהן. גם התפילה מזכירה לנו שאנחנו לא חיים רק פה, שיש עוד רבדים ועוד עומק. יש למילים יותר כוח ממה שאנחנו חושבים כשאנחנו לא שמים לב. הן מזמינות אותנו לשים לב למה שיש בתוכן - עולמות שלמים בכל מילה. מי שיודע לכתוב שירה כמו שצריך זוכה שהמילים שלו טעונות. יש בהן רבדים על גבי רבדים. הן מעבירות את הסוד ולא רק את הנגלה".

קריאה טובה בשירה, כמו טווס שפורש את זנבו הסגוני, מפרשת מגוון משמעויות. העובדה ששירה מרימה את זה שקורה בה - זה עניין אחד, אבל בתפילה יש הרבה יותר. לאורך הספר אי אפשר לפספס את ההתלהבות החוזרת והנשנית של הרב דוב מהתפילה. הוא אומר שוב ושוב - הן בנימה אישית והן כקביעה עקרונית - שהטקסיות הריטואלית היומיומית של התפילה משכיחה את התפילה עצמה. חוץ מאשר 'בנק' של טקסטים טובים (גמ"ח תפילות בלשון הרב) יש שם פנייה ממש אל האלוקים ואל הבלתי-אפשרי. התפילה צומחת מתוך אמון

שמילים אפילו כשהן לכבדן - יכולות לשנות את המציאות.

גאולה מן הספקנות

במענה לשאלה הפילוסופית-קיומית 'מהו האדם?' אתה אומר בהקדמה לספר שצריך להגדיר את האדם מחדש. במקום 'אדם חושב' Homo sapiens כ'האדם המתפלל' - Homo Mitpaleos. אתה חושב שככה מדויק להגדיר את האדם? אתה חושב שמי שלא מתפלל הוא לא בנאדם?

כמו בפעמים רבות במהלך הראיון הרב דוב צוחק, בויקיציטוט נכתב בשמו כי 'הומור הוא הדבר הרציני ביותר בחיים'.

"לא, אני חושב שאין בנאדם שלא מתפלל. יכול להיות שהוא לא יעשה את זה בצורה הראויה, אבל אין בנאדם שלא אומר 'הלואי שיהיה לי ככה וככה היום'".

להפריח משאלת יום הולדת לאוויר זה תפילה? "אחד הדברים החשובים בספר זה לנסות להרחיב טיפה את מושג התפילה. להוציא אותנו קצת מהמחשבה שתפילה היא דבר מאוד מאוד מסויים. בנאדם, גם אם הוא מפריח איחול לחלל האוויר זה דבר חשוב מאוד. בנאדם בעצם המעשה הזה מאמין שהמציאות

ואנחנו רוצים להזמין אלינו אנשים שיעשו את זה ושיבינו שכדאי ומשתלם לעשות את זה בצורה קבועה ורצינית. אבל בבסיס, בתנועת הנפש, אני חושב שכל אדם הוא מתפלל. כך זה היה משחר ההיסטוריה האנושית, זה לא דבר חדש. נכון שזה יגדיר את האדם: היכולת שלו לחרוג מהמציאות, היכולת שלו להגיע לירח, בנויה על היכולת שלו לייחל ולקוות. אפשר לנסח את זה בכל מיני צורות אבל אני רואה את זה כחלק מהתפילה".

אתה כותב באחד המקומות שבאמצעות התפילה עצמה אפשר לפסוח על השאלה אם יש אלוקים ואם הוא מקשיב לתפילתנו ואם התפילה שלי מועילה.

"אני גם יכול להסתבך איתך עכשיו, כשאני מדבר איתך - מי מדבר איתי? מי אמר? אולי אתה עובד עליי? אולי אתה לא באמת מקשיב לי? אולי אתה רק מתפרנס מזה? אולי אתה מנצל אותי? אני יכול לשאול אלף ואחת שאלות ולא לנהל איתך שיחה גלויה. איך זה עובד? מי אמר שזה עובד? אולי סתם בזכותי את זמני? הכל שאלות נכונות אבל אנחנו לא יכולים לחיות ככה. אנחנו נותנים אמון בחיים. עץ החיים קודם לעץ הדעת. אם האדם היה אוכל מעץ החיים לפני שאכל מעץ הדעת היה חי לעולם. התפילה היא הזדמנות להתקשר

"אני גם יכול להסתבך איתך עכשיו, כשאני מדבר איתך - מי מדבר איתי? מי אמר? אולי אתה לא באמת מקשיב לי? אולי אתה רק מתפרנס מזה? אולי אתה מנצל אותי? אני יכול לשאול אלף ואחת שאלות ולא לנהל איתך שיחה גלויה."

לעץ החיים. אנחנו מוכנים לתת אמון במילים שלנו. אנחנו נותנים אמון במילים ומרגישים את זה. אם משהו יקרו מדעית איך זה עובד במדויק - גם יש לזה חשיבות. אבל חבל כל פעם למנוע את עצמנו מזה רק בגלל שאנחנו לא מבינים בדיוק איך זה עובד. התפילה עצמה, כעובדה ממשית, כעובדה רגשית, היא בעצם מממשת את המקום שפותר את התסכוכת הזו".

היא לא רק מה שהוא רואה לנגד עיניו. היא יכולה להיות טובה יותר, יכולה להיות אחרת. הלואי שזה יהיה ככה וככה, הלואי שהוא היה יודע איך לעשות את זה. אדם כל הזמן מייחל לעצמו ולסביבה שלו. הוא מודה ומקווה. הוא לא תמיד יודע שזה מה שהוא עושה. אנחנו יודעים קצת, כי ברוך ה', עם ישראל השקיע שנים בזה. יש לנו מילים יקרות,

”מי שיש לו סכיזופרניה - לא צריך את זה כדי לקבל הצדקה. זה יקרה לו ממילא. אני חושב שכדי לחיות בעולם, כדי שתהיה תפילה, אדם צריך להבין שהתפילה לא מתרחשת רק בזמן התפילה אלא זה ביטוי של מערכת יחסים כוללת, שיש בה שיח. האדם הוא לא בתוך קופסה של עצמו. אנחנו בעצם נמצאים בשיח מתמיד. יש לנו שאלה שתמיד מלווה אותנו: מה זה אומר לך? נגיד בדרך לשיחה נפלת, או שהגלגל התפוצץ או דפקו לי את האוטו או התקשרה אלי אראלה להודיע לי שזכיתי בפס. זו שאלה לגיטימית שאשאל אותך מה זה אומר לך?”

אני אענה תשובות חיצוניות - שיש סבירות זכייה למי שממלא כרטיס לוטו ויש סיכוי לתאונה למי שנוסע בתל אביב.

”נכון, אבל הבת שלי התקשרה אלי ואמרה לי שמיום שיש לי להם רצף של תקלות. נפלו להם סירים ודברים והכל על הרצפה והיא לא יודעת מה זה אומר. אני לא פותר לה את החלום, אני לא אומר לה - את צריכה לתת צדקה או את לא מכבדת את אבא שלך או שאת צריכה לתרום למוסדות מקור חיים. אבל זה כן מזמין לשיחה.

”בחיים, אם חלמת חלום אתה שואל את עצמך מה זה אומר? יש לנו נושא לשיחה. לא פעם ולא פעמיים אנשים מתקשרים אלי ואומרים לי 'חלמתי עליך' - אני אומר 'עכשיו אני מבין למה אני עייף, כי חלמת עלי בלילה'. הלכתי לעבוד בלילה” - אומר הרב דוב וצוחק - ”חלום מזמין פתרון. המציאות היא לא פחות חלום מחלום - היא מזמינה פשר. איך פותרים חלומות? איך פותרים את מה שמתרחש לי? - זה וודאי דורש מיומנות. זו המיומנות של החיים, לחיות את החיים ולתת להם פשר. לא לחיות רק עובדות, אלא להתייחס אליהן כמשמעות. להפוך את ההיסטוריה היבשה - לספרות, לשירה. כשאדם חי עם הקדוש ברוך הוא בסוג של קשר, הוא מבין שהקדוש ברוך הוא הוא המספר הכל יודע. יש לו מבט על. כשאתה נמצא בקשר עם העובדה הזו, עם הדבר הזה, שיש מבט על למציאות, זה עצמו מזמין אותך לחיים אחרים. חיים שיש בהם פשר, שיש בהם התרחשות והתחיות, יש בהם עוצמה.”

חבורות תפילה

אפשר לזקוף לזכות הרב דוב הקמה של חבורות תפילה רבות. אנשים שבאים להתפלל לא רק כי הם חייבים ואפילו לא בגלל שמגשים להם העריגה. יהודים שבאים לעבוד את ה'.

איך מייצרים דבר כזה? איך כל זה מתחבר עם כל מה שדיברנו עד עכשיו?

”ראשית כל יש לנו הנחיה, מי שיחפש באינטרנט 'שיח מלבלי' ימצא את התקציר. יש גם דברים בכתובים ואנחנו גם עוזרים לאנשים שרוצים. אני משתדל בכל שנה, חוץ מהשנה בשנת השבתון, לעשות חבורה כזו. אני מסתובב בארץ בכל מיני מקומות עם חבריי. צריך לקבוע זמן שאתם מוכנים להשקיע בזה. זה לפחות שעתים בשבוע או שעתים בשבועיים בשביל להיכנס למסלול העבודה שאנחנו מציעים. זה לא כל כך קשה. יש תבנית וצריך פשוט לעשות את זה. מהניסיון זה עוזר. אם אנחנו לומדים לשוחח בינינו נצליח לשוחח עם הקדוש ברוך הוא. זה בנוי על הפסוק 'אָז נִדְבָרוּ יְרֵאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיְקַשְׁבוּ ה'" (מלאכי ג). זאת אומרת, שאם

”אני חושב שכדי לחיות בעולם, כדי שתהיה תפילה, אדם צריך להבין שהתפילה לא מתרחשת רק בזמן התפילה אלא זה ביטוי של מערכת יחסים כוללת, שיש בה שיח.”

תמיד היית כל כך נינוח וקשוב רחשי הלב בתפילה ובכלל? היו לך תקופות שגם סבלת מעץ הדעת?

”זה לא הוגן לשאול משהו שכתב ספר אם הוא בכלל מתנהג ככה. יכול להיות שכתבתי את הספר בגלל שאני לא כזה” אומר הרב דוב וצוחק. ”יש צד כזה בי, זה לא כל הצדדים. יש צד כזה ואני מזמין את עצמי לפעמים להיות שם. בסך הכל גם אני קורא לפעמים את הספר הזה כדי להתעורר ממנו. גם הספר חסר צדדים מסויימים של תפילה יותר קשה - למרות שיש בו רמזים - יכול להיות שחלק ב' יתעסק בשברון לב ומרירות ודברים כמו לחץ. גם אם זה טבעי לנו להתפלל - אנשים לא עושים את זה. העובדה שיש לנו חובה להתפלל מזכה אותנו ומעוררת אותנו. זה נקרא להתפלל. זו הזמנה - לפעמים אנחנו מצליחים ולפעמים אנחנו לחוצים ומפספסים את הנקודה. בכל מקרה, ללא ספק אנחנו משקיעים הרבה זמן בתפילה - בוא תנצל אותו.”

הדיבור של השם יתברך

לאורך הספר ישנם הרבה דיבורים על המענה של הקדוש ברוך הוא. לפעמים הרב דוב אומר שזה שאדם מצליח לכוון, לשים את הכוונה בתוך המילים - זו הראיה שהתפילה נענתה: ”עצם היכולת לבטא את הגיון לבי במילים היא חסד. עצם הדיבור הוא אות מאת ה' כי תפילתי הגיעה עדיו. התפילה היצאת מפי היא עדות לקשר בינינו. כמו שיחה טובה, בה איכות ההקשבה מולידה את הדיבור: אם שגורה תפילתי כפי - הרי יש מי שמקשיב לה ומלווה את לידתה” (עמ' 171). יש מקומות שבהם הרב דוב מדבר ממש על מענה שאפשר לצפות אליו: ”נוכל לגאול את התפילה מבדידותה. וגם לזכות אולי לשמוע את הקול המדבר אלינו ועונה” (עמ' 169).

אתה לא חושש שאנשים יתדרדרו לסכיזופרניה? אנשים יתחילו לשמוע קולות...?

הדימוי של התהלכות בגן עדן אינו מקרי. הרב דוב סיפר פעם שבתחילה עלה במחשבתו להיות חקלאי ורק אחר כך איש חינוך. אם קוראים בין השורות של הספר מצטיירת דמותו של הרב דוב כמי שהולך בצעדים קטנים ונינוחים ומתענג על הקדוש ברוך הוא. הוא מדריך כהנהגה לתפילה להתמקד בפתיחת החושים:

”יוצאים אל השדה, אל הגינה, או אל כל מקום שקט אחר. נושמים עמוק, עוצמים עיניים ומקשיבים. מנסים לאסוף את כל הקולות הנשמעים בסביבה, להבחין ביניהם - קול התרנגול, איוושת הרוח, סאון המכוניות כבבש, קולות קרובים ורחוקים, קולות חזקים וחלשים. מריחים את הריח באוויר - את ריח האדמה, העץ, מניחים לו לחדור עמוק פנימה. פותחים את העיניים ומביטים סביב. מנסים להבחין כפרטים שנעלמו מאיתנו עד כה. מביטים אל המרחב - אל השמים, אל העלים הירוקים, אל הפרחים. חשים בטעם שבפה. ממששים את העץ, נוגעים באדמה, חשים את מגע הגוף. נותנים לצלילים, לריחות, למראות, לטעמים ולמגע להכות בנו, לחדור עמוק פנימה. להיות לאחד עם ההתרחשות הסובבת. חלק מהיקום שהתפילה היא שפתו, נביעתו. היא דופק החיים ופעמתם. קצת הנוכחות מוגברת לאין ערוך. וכך מגיעים לבית הכנסת, בלב פשוט לרווחה, בפסיעה רכה” (עמ' 7).

הקצב הקשוב והנינוח ממשיך לאורך התפילה. בברכת כהנים אומר הרב דוב: ”עד עכשיו חשבנו, התכוונו, התאמצנו לדמיין, דיברנו. קצת אנו שומעים, נפתחים אל הברכה, אל קבלת המענה. קצת ה' הוא הדובר ואנחנו מקשיבים ומקבלים את הברכה” (עמ' 173). כך גם בקריאת התורה: ”קריאת התורה היא הזמן בתפילה שבו אנחנו עוצרים לרגע מלהגיד את שלנו בתפילה, ומקשיבים למה שיש לקדוש ברוך הוא לומר לנו השבוע. זה לא זמן לרעיונות על פרשת השבוע ולא ללימוד תורה עם פרשנים, אלא לקריאת התורה, למקרא: זמן הקשבה לדיבור האלוהי הבוקע מן התורה” (עמ' 175).

מכון הניג

מומחים לאבחון וטיפול טבעי בבעיות מעיים

פרסומי ישראל

סובלים מצרבת, גזים או עצירות?

מכון הניג מומחים במתן פתרון לבעיות רבות: קנדידה | מעי רגיז | פטרת | הליקובקטר | מחלות עור | כולסטרול | דלקות | תולעים | פצעים בפה ועוד.

למכון הניג שיטה מתקדמת המרכזת את כל שיטות האבחון והטיפול ברפואה הטבעית ומתאימה טיפול אישי לכל מטופל ובכך מעניקה לו את המענה המהיר והיעיל ביותר.

הניג - גברים, נשים וילדים. מסילת ישרים 7, ירושלים. www.henig.co.il

לקביעת תור לאבחון התקשרו: 02-3760101

HENIG

מקשיבים לגוף שלך.

שמבין יודע שפה יש עצה, לאיך באמת לקבל את הנוכחות של הקדוש ברוך הוא דרך נוכחות של חבר. קיבלתי גם מכמה אנשים שמבינים שזה בעצם התמצית של הספר. מזה יוצא הכל."

חינוך מחדש

יש הרבה דברים שחורקים בחינוך בכלל ובחינוך הדתי בכלל ובחינוך לתפילה בפרט. עכשיו אני רוצה לשאול שאלה ששואלים נידון למוות - אם יש לך דבר אחד להגיד שכל ההורים שהילדים שלהם לא לימדו במקור חיים היית רוצה שידעו, משהו שאתה חושב שצריך לומר והוא לא מטופל - מה הוא?

"זו שאלה טובה ואני יכול לענות עליה: לא לפחד. הרבה מהחינוך נובע מהפחד, שמא חלילה הילדים שלנו לא ירצו ולא ילכו בדרך ולכן אנחנו כל הזמן מחזקים כדי שחלילה לא יקרה מצב שהם לא ימשיכו בדרך. הורים ומחנכים צריכים לדעת שלפחד הזה יש מחירים. כשאנחנו מציעים לעבוד בפחד אנחנו בעצם מוותרים על האפשרות לעבוד מתוך אמון. אמון שבעצם, אדם מטבעו מתפלל, הוא 'האדם המתפלל' - Homo mitpalelos. האמון הפשוט שאדם מטבעו רוצה בטוב. זה מה שחידש הווה הקדוש כשאמר 'אנן בחביבותא תליא מילתא'. בעצם מאהבת ה' אותנו, יש לנו גם יראה. הפחד זה לא יראה, הפחד מנהל אותי בצורה כזו שהופכת את הטפל לעיקר. כשאדם פועל מתוך אמון, כל הזמן ברור מה עיקר ומה טפל. אדם צריך פה ושם גבולות אבל זה לא הנושא. נניח את נושא הגבולות והיראה - עם כל חשיבותו - בצד."

אתה יכול להדגים למה הכוונה? אדם יכול לחשוב שהוא מסכים עם כל מה שאתה אומר ועדיין לחנך מתוך פחד שהבן שלי לא יהיה כמוני וכל שרשרת הדורות קורסת עליו.

"לא לפחד שהילדים שלנו לא ירצו להיות דתיים."

לא לפחד שאם לא נגיד להם מה לעשות הם לא ידעו מה לעשות.

לא לפחד שאם הם יחשפו למשהו זה יהיה הסוף שלהם.

"יש לי וורט יפה. כתוב בגמרא (סנהדרין ד) שבן סורר ומורה נידון על שם סופו. [נער שגונב מהוריו כדי לחיות חיי הנהנתנות מוצא להורג בסקילה כדי למנוע ממנו מעשים חמורים יותר בעתיד. למרות שהעבירות שעבר לא מצדיקות מוות בסקילה - בן סורר ומורה נידון על שם סופו. א.ט.]. יש על זה קושיא אדירה מישמעאל שנאמר עליו [לאחר שהושלך לגסוס למוות על ידי אמו. א.ט.]. [בראשית כמ] 'שְׁמַע אֱלֹקִים אֶל קוֹל הַנֶּעֱר - בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם'."

"אני אומר שזה באופן מהופך. אם יש תסריט שחור להורים נהיה להם בן סורר ומורה. אם לבן יש עגיל ואתה אומר 'נהנה אני רואה את הסוף'. זה התחיל ככה וזה ממשיך ככה והוא מדרדר לשם וכו' וכו', אם הסרט בראש שלך הוא שחור זה מוליך לבן סורר ומורה. אבל אם אתה רואה את הילד 'באשר הוא שם', רואה את כל הטוב שיש בו כפי שהוא עכשיו, אין סיבה שהוא ילך לשם. ההורים דוחפים אותו לשם."

אתה בעצם אומר שההורים המפוחדים דוחפים את הבן שלהם לדרך הרעה. הם משדרים לו שהכל רעוע מאוד ומכה קטנה תגרום לזה שהכל יקרס.

שלו וממילא הוא לא נדרש לתפוס את הקדוש ברוך הוא כישות נפרדת. זה דבק עמוק מאוד שאמרנו על רגל אחת."

בפרק מרכזי בספר מתאר הרב דוב כיצד מייצרים חוויית נוכחות: "מחלקים תפקידים מראש - אחד נוכח, השני מוכיח (את נוכחותו של חברו). יושבים ביחד כמה דקות: הנוכח - נוכח, מנסה להתרכז בעצם קיומו, לנשום עמוק, לנשום לאט, להרפות את הגוף, לשחרר את המחשבות לדרך. המוכיח - קשוב, מנסה לחוש את עצם נוכחותו של חברו, לא מה הוא חושב, לא מה הוא רוצה, לא מי הוא או מה הוא, אלא לחוש בעצם נוכחותו. לתת לה להכות בו, לעבור דרכו, לאפוף אותו."

כשהוא מרגיש מוכן פונה החש אל הנוכח ואומר לו: א ת ה. כך פעמיים ושלוש, עשר פעמים. הפנייה אל השני כ'אתה' אינה יוצרת את הנוכחות, אלא היא הכרה בממשות שלו, התעוררות לעצם קיומו, עוד לפני הפנייה אליו, היא מחברת בין הנוכח לחש במציאותו."

הנוכח נותן לקריאה את הלהכות בתוכו, להיכנס ללבו, עד שיפתח את פיו ויאמר א ת ה."

כשלב מתקדם יותר, יחד או לבד, עוברים לחוש את הנוכחות האלוהית סביבנו, ניבטת מכל חפץ, מכל עץ, מכל משב רוח. ניתן לה להקיף אותנו, לחבק אותנו, לעטוף את הווייתנו. כך נבנה את האתה הראשוני, הבסיסי, שבו נשתמש בכל 'ברוך אתה ה' שבתפילה. האתה הקיים, הנוכח, הממלא כל עלמין" (עמ' 26-27).

אני מזכיר את הפרק הזה לרב דוב.

"בינינו זה השיא של הספר. מי שמבין באמת - זה השיא של הספר. זה לא מתאים לכולם. מי

במקום 'לדבר על' 'נדבר את' - ה' יקשיב. אני אומר משהו קיצוני: זה לא משנה אם אנחנו מדברים על כדורגל או על פוליטיקה או על תורה - תמיד יוצא לנו רק 'לדבר על' ולא 'לדבר את'. אני מחוץ למגרש. 'לדבר את' - זה הסוד של כל העניין. כשזה מתרחש בין אדם לחברו אז הקדוש ברוך הוא מופיע. לכן קוראים לקדוש ברוך הוא 'אל', כי הוא זה שפונים אליו. זה אולי חידוד לשון שלי ולא צריך לקחת את זה ברצינות מדי. אני בכל אופן מאמין בזה ועל זה בנוי הכל."

"ברגע שהשיח בין האנשים יתרחש בצורה אחרת פתאום יתחיל לקרות משהו. אם אני אדבר איתך ולא עליך משהו בינינו נפתח. כשזה קורה אני לא שואל את עצמי מי התחיל או מה אתה אמרת ומה אני, אני עסוק בלהיות בתוך ההתרחשות. הדיבור שלי הוא בבניין 'נפעל' ('נדבר') - הדיבור שלי משתנה. הדיבור שלי איתך הוא לא כמו הדיבור שלי עם משהו אחר. זה קשור להתייחסות שלנו. אז אני לא יודע מי התחיל וזה לא משנה."

"כשהקדוש ברוך הוא נוכח בצורה כזו בשיחה כזו אני לא חושב אם זו סכיזופרניה ואם אני אמרתי לעצמי או לא אני אמרתי לעצמי. השאלה הזו מתבטלת. זה לא חשוב. אני יודע שאני נמצא במפגש ואני מאבד את עצמי ואת השאלה שלי. זה משהו עמוק מאוד. חלק מהבעיות התיאולוגיות נובעות מכך שאדם תופס את עצמו כנפרד. אם הוא תופס את עצמו כנפרד אז הוא תופס גם את הקדוש ברוך הוא כאיזושהי ישות ומתחיל לשאול עליה כל מיני שאלות. כשאדם נמצא בשיח ממש, בדבקות, הוא מאחד את האגו שלו ואת התפיסה העצמית

"זו המיומנות של החיים, לחיות את החיים ולתת להם פשר. לא לחיות רק עובדות, אלא להתייחס אליהן כמשמעות. להפוך את ההיסטוריה היבשה - לספרות, לשירה. כשאדם חי עם הקדוש ברוך הוא בסוג של קשר, הוא מבין שהקדוש ברוך הוא הוא המספר הכל יודע"

הקרן של התפילה מעלה גם את הנטייה הנשית בעולם. בתפילה אני לא נותן יותר וגדל יותר אלא אני יותר פחות. זה קשה להיות פחות ולהיות חלש. קשה להיות בשוליים. במובן מסוים חלק מהמהפכה הפמיניסטית קשורה לעליית התפילה - המקום החלש מתחזק."

אפשר להיכנס לתוך בית ספר ולתוך בית ולראות כמה מהדברים נעשים באמת, מתוך התבוננות, מתוך רצון לחבר ולקשר לעיקר, ולשמוח מזה, וכמה נובע מתוך פחדים."

לסיכום

אני מנסה לאפיין את הזרמים השונים בעבודת התפילה בחסידות כדי למקם את השיטה של הרב דוב זינגר. האדמו"ר מפיאסצנא ב'הכשרת האברכים' מחפש סוג של התרגשות חזקה מאוד מאוד, הוא מבקש להיות נשורף בתשוקת אהבה וגעגועים בלתי פוסקים לה'. בכל ספריו חוזר המשל של הבן הננטש שנתענה במרחקים בגלות כפויה מאביו ועכשיו חוזר הביתה. בחב"ד התפילה היא בוהק של עומק שכלי עצום שמתעמקים בתוכו. כשהתפילה בוקעת היא עולה מאליה כניגון חרישי.

אצל הרב דוב יש משהו מאוד רך, נעים ואנושי. תפילה דרך הבנה שהקדוש ברוך הוא נוכח כמו שחבר קשוב נוכח. בכל מקרה אדם לא מאבד את עצמו בסחף רגשי עמוק או בהתבוננויות עומק. אצל הרב דוב התפילה ממש כאן והסיפור ממש אנושי. זו דרך כל אדם.

זה הרושם שאותו אני חולק עם הרב דוב.

"אני רואה שקראת בעיון את הספר. אני באמת חושב ככה. זה חלק מהמטרה של הספר. לעשות את התפילה עמוקה ופשוטה. אני מבקש שהשכלול יאפשר אינטימיות."

משהו לסיים?

"עוד בקשה אחת יש לי ובעצם לנו, ל'בית המדרש להתחדשות'. אנחנו מזמינים את האנשים לשלוח לאתר 'בית המדרש להתחדשות' מתכונים שהתחדשו להם."

משמעות."

אני לא מבין מה אתה מציע לעשות? באים תלמידים כי הם חייבים ואז בלתי אפשרי לכפות עליהם את התפילה. המורים לכודים בתוך הסתירה הזו ולא יודעים מה לעשות.

"זו השאלה העשירית שאנחנו צריכים לשאול. כשהטריד אותנו הנושא של תפילה, עסקנו שנתיים כל הצוות בנושא מסוים. שינינו את סדר היום ועשינו עבודה פנימית..."

כדי שזה ישליך על התלמידים?

"לא כדי שזה ישליך בסוף על התלמידים, אלא כי זה ראוי להיות מצד עצמו. התלמידים הם מראה שלנו. אם הם לא מגיעים לתפילה משהו בתפילה אצל הצוות לא עובד נכון. אם הם רואים שהמורים שוטרים אז הם הופכים לגנבים. אם הם יראו מורים מתפללים באמת יכול להיות שהם יאמינו שיש שם משהו. יכול להיות שלא מיד בבית הספר, אלא כמה שנים אחר כך. אם המורים עוסקים בזה באופן עמוק מבחינתם אז מתחיל להתרחש שינוי. אבל אם מתמקדים במשמעת הכל מתקלקל, כי משמעת זה לא הנושא בתפילה. אם צריך 'לבזבז' דיבורים וכוחות על משמעת - שיבזבו את זה על מתמטיקה. חבל לבזבז את הנושא של המשמעת על נושא התפילה. צריך לזה ארבעה אחוזים ולא יותר. יש לזה הרבה הרבה השלכות בכל התחומים."

מעניין שדווקא במסגרות לא פורמליות אצל נשים נושא התפילה צובר תאוצה.

"האתוס הגברי הוא אתוס של 'אני יכול לעשות' והאתוס הנשי יש בו זרימה וחופש. עליית

"זה באמת מוגזם ומופרך. גם לפי דעתם, במקרה הכי גרוע הקשר בין הורים לילדים קיים ויש את הבסיס הטוב וצריך לראות את זה. יש לנו נטייה להכניס דאגות וחששות אבל אנחנו צריכים להתפלל ולהפוך את כל הדאגות והחששות לתפילות ותחנונים. במקום שהדאגה תנהל את המציאות, כשמבקשים שזה ישתנה רואים את האופציה החיובית ואת כל התורה על כל החיובי שקיים. זה משנה את הניהול של העסק מלהיות מונע על ידי פחד. יש לזה הרבה השלכות שקשה ליישם במסגרת כזו של מאמר. אפשר להיכנס לתוך בית ספר ולתוך בית ולראות כמה מהדברים נעשים באמת, מתוך התבוננות, מתוך רצון לחבר ולקשר לעיקר, ולשמוח מזה, וכמה נובע מתוך פחדים."

איזו טעות שנובעת מתוך פחדים היא פופולארית?

"צריך לדעת שמשמר הגבול הוא אחוז קטן מכלל ביטחון ישראל. כל שאר החיילות נלחמים ועוסקים במה שחשוב. משמר הגבול, זה הגבולות, זה אחוז מסוים. אתה לא יכול להשקיע את כל הכוחות שלך שם. אתה צריך ללמד, להשקיע, לא לבזבז את כל הכוח על משמר הגבול ועל היראה בגבולות. תראה בעצמך שבכל מקום שמשקיעים בגבולות יותר מארבעה אחוזים, העסק בבעיה. אנחנו עוסקים בתפילה. יש לנו מיום גדול של הדרכה וליווי התפילה בחמ"ד, 'חמד של תפילה' שמרכז אביעד בוק. כשאנשים מזמינים אותנו לעבוד על התפילה בבית הספר, השאלות הראשונות הם שאלות משמעת - נוכחות ודיבורים. צריך להפוך את הדיבורים על משמעת לדיבורים על

מאות כותרים חדשים,
בכל הקטגוריות

מערך משלוחים רחב,
נוח ואמין.

אתר חדש,
מתקדם וידידותי.

פריסת תשלומים
נוחה.

החסידות לענפיה

ספרי ידיעות ספרים
וכנרת זמורה ביתן

4 ב-100 ₪ ומגוון מבצעים

ותו
הח
הירי
מוקד
דמי ט

היכנסו עכשיו: tzama.co.il

עוד לא ביקרתם ביריד?

אלפי גולשים כבר ביקרו

היכנסו לאתר יריד הספרים של ייט כסלו

מוגזרין

ספרי ילדים

לקטלוג המלא
tzama.co.il

נוספים!

זחילו ליהנות ממגוון ספרים, מכל סידויות והסגנונות, לגברים, נשים וילדים!

בבנייני האומה מתקיים בין הימים טו-יט כסלו 3-7/12/17 • באתר מבחר גדול של ספרים מתוך היריד • הזמנת מות שיתקבלו באתר היריד עד לתאריך יד כסלו (02.12.17) יסופקו לבית הלקוח עד ליט בכסלו! • המחיר אינו כולל יפול ומשלוח • המכירה באתר עד גמר המלאי

אוצרות

בפרק א' של 'כנפי רוח' בסעיף ס"ט הרב כותב (בקיצור קל):
כשמרגישים איזו פחיתות של מידה רעה בפנימיות הלב... אין להחליט על
פי הסקירה הראשונה שהמידה הנדמית לרעה היא רעה. אלא כיון שלפי
הסקירה הישרה הרי התכונה מוכרת לרעה, צריכים לכבושה, להעלימה,
לכסות עליה בתורה ובמעשים טובים. תחת המכסה העתיק הזה הרי היא
מתפתחת באופן טוב, והיא מזדככת ומסתננת, ובהמשך הזמן תופיע באור
בהיר של מידה עליונה טובה...

יש 'גבולות' - מידות ותכונות שליליות - שקשה לראות שטמון בהם
אוצר, ויש לכבוש אותם ולכסות עליהם במצוות ובמעשים טובים (כמובן
שזה לא עומד בסתירה להתבוננות נכונה על הגבולות כמו שלמדנו, ועוד
ניגע בזה).

הרב, במילים "המכסה העתיק", רומז פה לנקודה פנימית מאוד. בדרך
כלל במילה "עתיק" מתייחסים לסודות הכי כמוסים של פנימיות התורה,
כדי לבטא שהסוד מועתק לכאן ממקום אחר
לגמרי, ולכן הוא חייב להישאר מכוסה.

הרב מלמד אותנו שיש 'גבולות' שאת האוצר
שגנוז בהם האדם לא יכול למצוא בעצמו.
כפי שהם נראים לעינינו הם רק מפריעים לנו
בעבודת ה', ועלינו מוטל להתמודד מולם,
ולכסות עליהם בתורה ובמעשים טובים - אבל,
אומר הרב, תחת המכסה של תורה ומעשים
טובים, יכול לצמוח טוב מן המידה הרעה
בעצמה.

ר' צדוק הכהן מלובלין כותב על כך בכמה
מקומות, ובאופן דומה שמעתי פעם מאדם
מיוחד במינו שזכיתי להכיר, מטפל ירא שמים
שמטפל גם בפגם הברית: מי שיש לו נטייה
להיכשל בענייני צניעות, בפנימיותו הוא
מוכשר יותר מאחרים להיות קדוש עליון - אלא
שרק תחת הכיסוי הנכון והעבודה הנכונה הטוב

הסיבה שאתה נכשל היא
מפני שאתה ממוקד במדרגה
שהיא נמוכה מזו שראויה
לך; רק אם תעלה למדרגה
יותר גבוהה תצליח. לפעמים
השחרור מהגבול הוא
כשאתה מבין שניסיתי לעוף
עם כנפיים קטנות מדי

הזה יכול להתגלות.

זה ממש עומק עומק, אבל אנחנו חוזרים להתמקד באוצרות שאנחנו
יכולים לראות בעיניים שלנו ממש...

האוצר מתחת לגשר

יש עניינים בעבודת ה' שבמבט ראשון נראה לנו שהם חסרונות שלנו,
אבל אם נתבונן מזווית חדשה, נגלה שקורן מהם אור. ולפעמים נגלה
אפילו יותר מזה - שיש בגבול מעין איתות שאנחנו צריכים לטפס
למדרגה גבוהה יותר ממה שחשבנו. הרב זצ"ל מסביר ככה את הביטוי
"עלה - והצלח"; הסיבה שאתה נכשל היא מפני שאתה ממוקד במדרגה
שהיא נמוכה מזו שראויה לך; רק אם תעלה למדרגה יותר גבוהה תצליח.
לפעמים השחרור מהגבול הוא כשאתה מבין שניסיתי לעוף עם כנפיים
קטנות מדי, ואז אתה מעז ופורס את 'כנפי רוח' שלך.

היה לי תלמיד בישיבה שאמר לי שהוא לא יכול ללמוד עיון. הוא ממש
סבל בסדרי העיון, ותמיד היה מסתכל בשעון מתי ייגמר הסדר. לאחר
זמן הוא עבר ללמוד בכולל אחר ובמקביל למד אימון, ויום אחד הוא בא
ומספר לי שנפתחו לפניו שערי העיון. איך זה קרה? באימון שאלו אותו
"עיון לא, אבל מה אתה כן אוהב?" והוא ענה: "אני אוהב ללמוד משנה".
הבחור התחיל ללמוד רק משניות, ונתן לעצמו את הזמן לחשוב, ופתאום
הוא גילה שהוא אוהב ללמוד עיון. מתוך ההתבוננות שלו בלימוד המשנה
הוא התחיל לפתוח ראשונים ואחרונים, ופתאום הוא פתח את כל הספרים
שעד אז הוא נמנע מלפתוח.

מה שהיה נדמה כמידה רעה פתאום התהפך לטובה, הוא חשב שהוא לא
טוב בלימוד עיון כי הוא רוצה דברים פשוטים, משנה - ובסוף הסתבר

טור שעבר עסקנו בגבולות שלנו, בתכונות ובגטיות
הנפש שמגדירות מה הם האתגרים שקיבלנו בעבודת ה'.
למדנו להרים ידיים אל הקב"ה, להפסיק להתקומם נגד
הגבולות שהקב"ה בטובו החליט להציב לנו, ולהתחיל
לשאול איך אנחנו עובדים אותו מתוכם.

הפעם בעזרת ה' נעסוק בצלע השלישית של ה"מצוי" שלנו - האוצרות.
אחד הסיפורים של ר' נחמן מברסלב בסיפורי מעשיות, "מעשה משבעה
פֵּעֵטֶלֶרֶס", עוסק בשבע דמויות שלכל אחת מהן יש מום - אחד עיוור,
אחד גיבן וכו' - והסיפור חושף איך המעלה הכי גדולה של כל אחד מהם
היא דווקא התחום בו הוא בעל מום.

רבי נחמן מלמד אותנו הנחת יסוד מאוד מאוד חשובה ולא טריוויאלית:
שדווקא בנושא שבו אנחנו מגלים בעצמנו מום, מגבלה, שם טמון
האוצר הכי גדול שלנו. וזה עוד לא ב"רצוי" שלנו - במדרגות שאנחנו
רוצים לעלות אליהן; זה חלק בלתי נפרד
מה"מצוי", ממה שאנחנו עכשיו! ממש
"כי קרוב אליך הדבר מאוד"...

אוצרות - מצוות אהבת ה'

יש מצווה דאורייתא, אולי המצווה הכי
נלמדת בתורה - מצוות אהבת ה'. בכל יום
אנו מזכירים אותה לפחות חמש פעמים:
פעמיים בקריאת שמע של שחרית:
"ואהבת את ה' אלוהיך", "וְהָיָה אִם
שָׁמַע... לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ"; פעמיים
בקריאת שמע של ערבית; ופעם אחת
בקריאת שמע שעל המיטה. מי שאומר
בקריאת שמע שעל המיטה שתי פרשיות
מגיע לשש, ומי שאומר קרבנות לפני שחרית (לפי נוסחי האשכנזים) מגיע
לשבע. שבע פעמים ביום מזכירים את מצוות אהבת ה'. אין עוד מצווה
כזאת בתורה.

אחד החלקים של מצוות אהבת ה' הוא: "בְּכָל מְאֹדְךָ". המשנה במסכת
ברכות מפרשת: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה,
שנאמר: 'ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך'...
דבר אחר: 'בכל מאדך' - בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו
במאד מאד". והגמרא מפרשת את המילים הללו: "בכל מידה ומידה - בין
במידה טובה בין במידת פורענות".

מידה טובה, לדוגמה, זה אחד שאין לו יצר אכילה, הוא מראש אוכל רק
מה שצריך לבריאות של הגוף. יש אנשים שאם אומרים להם על משהו
שהוא בריא - מיד זה טעים להם, ומה שלא בריא - מיד זה לא טעים להם.
מי שקיבל מבנה נפשי כזה זו ודאי מידה טובה ויש להודות עליה לה'.
אבל גם מי שאוהב לאכול דווקא מה שלא בריא - שזו ודאי מידת פורענות
- גם הוא צריך להודות על זה לה'.

אבל מה הדרך הכי טובה להודות באמת על הרעה? - לגלות שבאמת
היא כולה טוב אלוהי. ככל שאני מצליח לראות יותר אין זה לטובה - כך
היכולת שלי להודות על כך גדלה, מאליה. זה פשוט. לכן, לראות את
הטוב שברע זה סניף מרכזי של מצוות עשה דאורייתא של "בְּכָל מְאֹדְךָ".

מכסה עתיק

האמת היא שיש כמה סוגים של אוצרות. אנחנו נתמקד בסוג אחד -
באוצרות שאנחנו יכולים לגלות אם נסתכל מזווית חדשה על הגבולות -
אבל לרגע ניגע בעוד אחד, כדי לטעום אם העוצמה שלו.

מנסה להקדים הפעם את קלמנוביץ?

שהקושי ללמוד עיון הוא דווקא בגלל שיש לו כשרון לעיון והוא היה זקוק לחשיבה מבפנים ולא רק להלעטה מבחוץ.

קורה לפעמים שבחור מגיע לישיבה ולא מצליח לשבת ללמוד, כל הזמן יש לו קוצים, הוא בטוח שזו מידה רעה והוא ממש מתוסכל מעצמו – ובסוף הוא מגלה שיש לו נטייה חזקה לגמילות חסד, וכל השליחות שלו בעולם היא לעשות טובה לאחרים. כשהוא ניסה להיות חלק מעמוד התורה ("על שלושה דברים העולם עומד"), כל הזמן ניסו לרמוז לו משמייים שזה לא מקומו, שהוא שייך לעמוד החסד. לבוא לשמוע שיעור, לקבוע עיתים לתורה – זה כן. אבל שכל היום וכל הלילה תעסוק בתורה? זה שייך לאנשים אחרים, ואתה צריך לעשות חסד.

אם כן, מה שנראה בעינינו כמום יכול לנבוע מהמעלה שלנו, כמו הבחור שגילה שהוא לא יכול ללמוד 'עיון' מאחרים כי הנטייה שלו היא להיות 'מעייין' בעצמו; או להתאים למעלה שהסתתרה מעינינו, כמו זה שנאבק על מידת ההתמדה בתורה, עד שגילה שהמידה שהייתה חיסרון בעולם התורה היא מעלה גדולה בעולם החסד.

וכאן חשוב שוב להפריד בין רובד ה'מצוי' לרובד ה'רצוי'. בהחלט ייתכן שברובד ה'רצוי', שעוד לא התחלנו לגעת בו, אותו בחור יעשה עבודה מול ה'גבול' שלו ויפתור את הקושי שליווה אותו – אבל עדיין, ברובד ה'מצוי' הוא יכול למצוא אוצר אמיתי דווקא בתוך אותו 'גבול'.

אל האוצר הנסתר

מה שאנחנו רוצים זה לקחת את ה'גבול' שהכי מכביד ומעיק עלינו בעבודת ה', ודווקא בתוכו למצוא אוצר שנוגע בעומק האישי שיש לנו. זה לא תמיד קל; צריך להרגיע את הנפש מהמועקה שגורמת לה להתעסקות ב'גבול', צריך לחשוב מחוץ לקופסה – אבל בסוף הפרי מתוק. נפרט עכשיו כמה כלים שיכולים לעזור לנו להיכנס ולחפוש האוצר שלנו.

משפט מכוון: מחקרים פסיכולוגיים הראו שהמילים שבהן אנחנו משתמשים משפיעות על התודעה שלנו. כאשר עומדים בפני פתרון משימה, אם משתמשים במילים שמעודדות יצירה – התוצאות תהיינה יצירתיות יותר באופן מובהק, וכן הלאה. המשימה שלנו היא שכל אחד ימצא אוצר נסתר בתוך הגבול שלו, והאוצר עמוק וסמוי מן העין. לכן נתחיל לנסח ולומר לעצמנו משפט כמו: "אני מחפש אוצר יקר ומשמח שטמון עמוק, במקום נסתר מן העין, בתוך ה'גבול' שלי". כשאני אומר את המילים הללו וחושב עליהן, זה עוזר לתודעה שלי להתכוונן פנימה, ולהגיע למקומות שהיו סמויים מהעיניים.

עזרת חבר: דרך נוספת שעוזרת לשחרר את החסימות ולהיכנס אל מאחורי הפרגוד של ה'גבול' היא להיעזר באחרים. למצוא חבר או אדם אחר שמכיר אותך ויש לו עין טובה, לספר לו על הגבול שלך, ולשאל אותו אם הוא רואה אוצר טוב שטמון בו. מן הסתם רוב האנשים ימצאו דברים שהם בעיניהם אוצרות אבל הם לא נוגעים לך בעומק הלב. אלה לא האצרות שלך. אבל אז יכול להגיע אחד שיקלע בול, והאוצר שהוא מצא יגע עמוק בתוכך ויאיר לך באור יקר את חשכת ה'גבול'.

אוצר קטן: עוד דרך היא לא לחפש אוצר ענקי ומהפכני אלא דווקא משהו קטן. האוצר חייב לגעת לנו בעומק הלב, אבל הוא לא חייב גדול ומהפכני. העיקר הוא התחושה של ההיפוך מ'גבול' ל'אוצר', ולפעמים דרך ההיפוך הקטנטן יפתח לנו עולם חדש.

משפט עוצמה

אחרי שנמצא בתוך הגבול שלנו אוצר, או כמה אוצרות, סיכום התהליך יהיה בבניית "משפט עוצמה". משפט עוצמה צריך לסכם בתוכו את הגבול שלנו, את הכאב והתסכול שספגנו מן התוצאות המבישות של המלחמה בגבול, ואת מציאת האור של האוצר דווקא מתוך אותו הגבול.

זה לא משפט שיוצרים ברגע אחד, צריך לדייק וללטש אותו כדי שיהיה אמיתי ולא מזויף, חיובי ולא שלילי, עמוק ולא שטחי – וכדי שהוא ישקף באופן הכי חד את ההיפוך שעוברת הנפש בין הכאב שמלווה את הגבול, לבין השמחה שבאוצר. משפט נכון יראה לך שאתה בן מלך שעשוי מאבנים טובות, והנה אבן טובה, ואתה תגיד "וואו, זה נכון..."

מ | ה | פ | כ | ה | !

מהיום ניתן להשיג את קרוב אליך בכל יישוב ובכל עיר ללא הגבלה

ב-18 ש"ח לחודש בלבד, תקבלו חבילה של עשרה עלונים עד הבית! תהנו ותוכלו להעניק את הגליונות לאנשים שמחפשים אותם בקמפוס, במכולת או בבית הכנסת הסמוך.

קבלו חודש ראשון במתנה ללא עלות וללא התחייבות! שלחו הודעה ל 052-4061065 או מייל ל Info@qarov.org

במאמרים האחרונים הארכתי בתיאור הגמרא כתופעה יוצאת דופן ומרתקת. בכל מאמר ניסיתי להאיר את הספר המופלא הזה מזווית אחרת, במטרה לפתוח מספר חלונות דרכם ניתן יהיה להיכנס אל הגמרא ולשאוף מאוויר הפסגות שנושב בה.

את המאמר הנוכחי הייתי רוצה להקדיש לשאלה ספציפית יותר, שאלה שיוצא לי לחשוב עליה פעמים רבות עם תלמידים שסיימו את כיתה י"ב ועברו ללמוד בשיבות ובמכינות מתוך רצון אמיתי ללמוד גמרא. בשיחות שלי עם תלמידים שנמצאים בשלב הזה עולה תמיד השאלה הבאה – "אני כבר יודע קצת ללמוד גמרא, אני מבין פחות או יותר את הדף – את המהלך הפשוט של הסוגיה. אבל מה אני אמור לעשות מעבר לזה? מה אני אמור לעשות אחרי שהבנתי את הפשט של המילים? הגמרא היא ספר עשיר מאוד, היא מלאה בהקשרים ובאסוציאציות ולא ברור לי איזה סוג של שאלות עליי לשאול כאשר אני ניגש אליה ועם איזה סוג של תשובות אני רוצה לצאת כאשר אסגור את הספר ואמשיך בשאר עיסוקיי".

במילים אחרות, השאלה היא: מה היא בדיוק הפעילות הזו שנקראת 'לימוד גמרא'? מה עושים שם? למה חשוב לשים לב כאשר אני לומד גמרא? האם יש דרך לעשות זאת?

כאמור, את המאמר הזה הייתי רוצה להקדיש לאותם תלמידים ולכל אלו המתלבטים בשאלה הזו – שהיא שאלה מסובכת, וכמובן שאינני מתיימר לומר בה את 'המילה האחרונה' אלא רק לתת כמה נקודות למחשבה. למען נוחות הקריאה, מאמר זה כתוב בצורה של 'ליקוטי עצות' – רשימה של טיפים ונקודות למחשבה שנועדו לעזור בפתרון הבעיה.

מקווה שתיהנו ותמצאו את הדברים מועילים.

1. צאי לך בעקבי הצאן

הדבר החשוב ביותר אותו יש לזכור כאשר אנו ניגשים לענות לשאלת אופן הלימוד שלנו הוא שאנו לא יתומים. במשך מאות השנים בהן יהודים למדו גמרא נוצרו הרבה מאוד שיטות לימוד. גאוני בכל למדו גמרא בצורה אחרת מרש"י, ורש"י למד גמרא בצורה שונה לחלוטין מהרמב"ם. העיון התוניסאי אינו דומה לעיון הבריסקאי ושיטת הלימוד ההונגרית ניגשת לגמרא באופן אחר לחלוטין מהשיטה הספרדית בה למדו כל הקהילות אליה נדרו מגורשי ספרד. אבותינו שבכל קהילה וקהילה סללו כבישים רחבים ואדירים כמו גם שבילים מפותלים ונסתרים אל תוך הארמון שנקרא 'גמרא'. כל דרך טובה לשעה מסוימת ולנשמה מסוימת, לכן, כדאי שלא להיות סגורים ונעולים רק על שיטה שמוכרת לנו או רק על הצורה בה לימדו אותנו. להפך, כדאי להתנסות כמה שיותר – להישאר פתוחים ומוכנים ללמוד גמרא במגוון צורות ודרכים – עד שנמצא את דרכנו שלנו. האדם שניגש ללמוד גמרא עומד בפני ההכרח לצאת בעקבי אבותיו ונשמתו ולחפש את דרכו שלו. אז אם אתם בישיבה תיכונית או הסדר – קחו לכם קצת זמן, עיינו בספרים העוסקים בשאלת אופן הלימוד (מומלץ במיוחד – 'דרכי התלמוד' של הר"י קנפנטון). סעו לסבא, תשאלו אותו איך למדו במקום ממנו הוא בא, נסו לאפיין את צורות הלימוד של הרבנים השונים בישיבה – והתחילו למצוא את האופן המתאים לכם כעת.

2. משנה רבותי, משנה!

לא משנה אם אתם לומדים סדר ערב או בוקר, בקיאות או עיון – תעשו לעצמכם טובה גדולה ולמדו את כל פרק המשנה בו אתם עומדים לפני שאתם ניגשים לגמרא. שימו לב שלימוד משנה שנועד לפתוח סוגיית גמרא, שונה מלימוד משנה רגיל. אל תפתו לעשות את העבודה שהגמרא כבר תעשה, כלומר, אל תנסו לענות על השאלות העולות מתוך פשט המשניות. המטרות שלנו בלימוד המשנה לפני קריאת הגמרא הן שתיים: האחת, להכיר את המושגים איתם 'תעבוד' הגמרא; השנייה, להעלות שאלות ובעיות מתוך המשניות.

כאשר אנו באים לגמרא עם המושגים העיקריים בפרק, וכן עם "כאבי הבטן" שלנו כפי שעלו מתוך הקריאה בפרק – הסוגיה "תרוץ" לנו יותר מהר וגם נבין מה מטריד אותה.

3. "ויאמר ה' אלי, קרא!"

אז קראנו את המשנה, יש לנו נושאים מרכזיים בפרק, מושגים עיקריים וכמה שאלות קשות. זה הזמן פשוט להתחיל לקרוא. בשלב הזה, בואו ניזכר במורה לאנגלית שמכריחה אותנו לדבר רק אנגלית בשיעור... בואו נקרא קטע שלם בגמרא, בקול. כאשר אנו קוראים, אנו לא מנסים עדיין להבין, ההנחה היא שיש בתוך הסוגיה המון נקודות קשות, הפניות, טוויסטים בעלילה ומגוון תופעות שאנחנו עדיין לא מבינים. אז מה אנחנו כן עושים?

מנסים להבין 'מאיפה' – לאן. כלומר, מה המסגרת של הסוגיה? היכן היא מתחילה והיכן היא נגמרת? מה כיוון הזרימה שלה? האם זו סוגיה בה יש שרשרת של קושיות ותשובות בין אמוראים על נושא מוגדר? האם זו סוגיה שמבארת לאט לאט את המושגים מהמשנה? אולי זו סוגיה שחוזרת אל מדרשי ההלכה בניסיון להסביר את מקורות המשנה?

בקריאה הזו, שהיא נכונה תמיד, גם אחרי עשרים שנות לימוד, חשוב להתמקד במילות מפתח ומנחים שאתם בוודאי כבר מכירים: 'מגלן' 'ורמינהו' 'איבעיא להו' 'מאי וכדומה.

השלב הזה דומה לריגע במשחק הכדורסל בו קפטן הקבוצה מסמן מספר ביד וכל הקבוצה יודעת היכן לעמוד ולאיזה 'מהלך' להתכונן. גם אנחנו, ניגשים לגמרא, ומנסים להבין את אופן הזרימה שלה, לאן היא תלך ומאין היא באה. מרגישים את המים, ורק אחרי כן – צוללים.

'ליקוטי עצות' - שבילים ללימוד הגמרא

רשימות על לימוד גמרא

מאמר חמישי בסדרה

יואל שפיץ

הכותב הוא תלמיד של הרב שטיינזלץ, מורה לגמרא ומנהל את פרויקט ההגשה הפדגוגית של מפעל הביאור 'שטיינזלץ'

נפש בריאה בגוף בריא

רפואה סינית למהדרין
דיקור סיני, צמחי מרפא, ייעוץ תזונתי

דניאל פלד L.Ac
דיקור ורפואה סינית טבעית
בעל תואר שני
מטפל מוסמך מארה"ב
דובר עברית, אנגלית ואידיש

מתמחה ב:

- מיגרנות וכאבי ראש
- כאבי גב, ברכיים, כתפיים
- רפואת נשים
- חרדות ונדודי שינה
- צינון וסינוסיטיס

02-644-8944

בית הכרם, ירושלים

www.refuahsinit.co.il

4. ואם רץ לבך, שוב למקום

אז עכשיו, לאחר שקראנו, ויש לנו כבר מושג כללי על המגמה, הכיוון והאופן - זה הזמן לשבור את השיניים והראש. סוד המשחק של השלב הזה הוא לקחת נשימה עמוקה, לצלול, ולמיין בעבודה דקדקנית את הסוגיה לשניים: מה שאני מבין, ומה שאני לא מבין. ככל שאצליח לדייק יותר בהגדרה של מה מובן לי בתוך הסוגיה, ולעומת זאת מה השאלות שלי - אצליח ליהנות ולהתלהב יותר מהקריאה של הפרשנים. כאן, כדאי להכין כוס תה (אם מרשים אצלכם בבית המדרש) משום שלגימות קטנות וארוכות זה בדיוק מה שאנו זקוקים לו. אנו קוראים את הסוגיה כמו בלשים, מחפשים כל רמז על מה שיש לסוגיה לתת, וגם על מה שאין לה, כלומר, על הבעיות הפרשניות שעולות ממנה. במטותא מינייכו - אל תוותרו לעצמכם! תהפכו כל אבן! כדי שתגיעו לרש"י, לתוספות, לרמב"ן ולרא"ש עם שאלות טובות. רק ככה הם ידברו איתכם!

5. הייליגער רש"י

ללמוד ראשונים על הרש"י זה מעין עולם הבא - אבל כאן צריך קצת הכוונה. אז ראשית, כפי שכבר אמרנו, כדאי לקרוא פרשנים רק אחרי שקראנו טוב טוב את הסוגיה וניסינו לשער מה הבעיות העולות ממנה ועם מה הפרשנים עוד יתעסקו. שנית, כדאי לקרוא כל פרשן בפני עצמו, בנחת ו"על הסדר" (מההתחלה לסוף ולא קטע קטע). אחת הבעיות שמקשות מאוד על ההבנה של רש"י, לדוגמה, היא שקוראים כל 'דיבור המתחיל' בפני עצמו ועוד לפני שהכרנו את הסוגיה. לעומת זאת, כאשר אני קורא את רש"י על הסוגיה ברצף ולאחר שאני מבין את הבעיות הפרשניות בסוגיה - אני רואה את הפלא העצום של רש"י.

פתאום, הקריאה ברש"י היא ממש התגלות, לפתע ניתן לקלוט כיצד היהודי העצום הזה, הצליח במילים קצרות ומעטות להעמיד את הסוגיה כולה באופן שהכל יסתדר, יתבהר ויתחדש. חברים יקרים, אני מזמין אתכם מעומק לב לנסות ללמוד כך, אני מבטיח שלא תתאכזבו.

6. ובכן...

יש הרבה דרכים לסכם סוגיית גמרא. יש המעדיפים תרשימים, יש שאוהבים סיכומים, ישנה השיטה המסורתית של בחינת 'שקלא וטריא' על הסוגיה - בחינה עצמית בה אני יכול לראות האם אני זוכר את שלבי הסוגיה השונים. אני רוצה להציע רעיון קצת אחר, ראשוני יותר, העומד על שאלה פשוטה אותה יש לשאול בסוף כל לימוד והיא:

מה חידשה לי הסוגיה שלא ידעתי קודם? או, מה לא הייתי יודע אם הסוגיה לא הייתה נכתבת?

כאשר אני שואל את השאלה הזו, ומנסה לענות עליה תשובה טובה (רצוי בחברותא), בדרך כלל אגיע ללב של הסוגיה, ואבין למה הגמרא הובילה אותי בכלל במסלול הזה. כך אגע בשאלה המהותית - למה זה נכתב? מה רצו להגיד לנו כאן?

השאלה הזו היא שאלה טובה משום שניתן להעלות אותה בנוגע לסוגיה אחת, למסכת שלמה, או אפילו ביחס לרש"י כולו. תחשבו על זה, ותראו כי טוב.

7. לסיום: הכלל והעיקר

צריך האדם להרגיל עצמו, להיכנס תמיד בתחילת עסק לימוד בחשק גדול ובהתלהבות יתירה. ויעזור האדם את לבו ויאמר: "הן הגמרא היא דבר ה' ממש ובעסקי בה שכלי מקיף את דבר ה' ומוקף בדבר ה'" ומה יבקש אדם קרוץ חומר יותר מזה? ויתבונן איך אבותיו ואבות אבותיו למדו ועסקו בתורה הקדושה, ויעזור לבו מאוד על צורת קלסתר פני אבותיו, ועל צורת ישיבתם ונענועיהן בזמן הלימוד. וידבק בדרכי אבות, באהבת התורה.

ויהרר מאוד בסיום כל לימוד להגיד: "תודה" על שזכה גם הוא לכנסו בשעריה. ולא יוסיף, כי כל המוסיף על "תודה" גורע.

וה' יאיר את עינינו בתורתו.

ספורי צדיקים

רבי שניאור זלמן מליאדי, בעל התניינא מאת: נתנאל ובת אל אפשטיין

יאטֶרֶט וּבֶלֶץ

אמרו האנשים: "אם נז, לא רק את יעקב רמית, אלא גם אותנו רמית. מהיום והלאה נקרא לך 'לֶבֶן הָאֶרֶץ', כי אַתָּה רמית וְשִׁקְרָה".

(על-פי הַבְּאִשִּׁית רַבֵּה פֶּרֶשֶׁה ע. יִלְקוּטֵי שְׂמֵעוֹנוֹ פְּרִשְׁתֵי וַנִּצָּא שִׁמּוֹן סִבְרָה)

הַחֲפִצִּים הַיְקָרִים הַאֲלוֹהִי, מִסֵּר אוֹתָם עֲרֹבוֹן לַחֲנוּיֹת, וְלָקַח מִשֵּׁם שֶׁפֶע שֶׁל מַצְרָכִים לְסַעוּדַת הַחֲתוּמָה - בִּשְׂר, יִיו, יִרְמוֹת וּפְרוֹת - גְּלִי לְשֵׁלֶם פְּרוֹטָה.

בְּלִיל הַחֲתוּמָה בָּאוּ כָל אֲנָשֵׁי הַמְּקוֹם וַעֲשׂוּ חֲגִיגָה גְּדוֹלָה. הֵם אָכְלוּ וְשָׂתוּ וְנִקְדוּ. הֵם גַּם שָׂרוּ: "הָא לֵיא", "הָא לֵיא", "הָא לֵיא". יַעֲקֹב חָשַׁב שֶׁהֵם שָׂרוּם "לֵה-לֵה-לֵה", אֲבָל הֵם קִרְצוּ בְּסִתְרֵי זֶה לֵזָה, עַל שֶׁיַּעֲקֹב לֹא מָבִינֵי שֶׁהֵם בְּעֵצָם שָׂרוּם - "הָא לֵיא".

בִּבְקָר בָּאוּ הָאֲנָשִׁים אֵל לֶבֶן וּבִקְשׂוּ בַחֲזוֹרָה אֶת הַחֲפִצִּים שֶׁלָּהֶם. אָמַר לָהֶם לֶבֶן: "מָה אַתֶּם רוֹצִים מִמֶּנִּי? אֲכַלְתֶּם וְשִׂיתִיתֶם אֶתְמוֹל אֶת הַבֶּשֶׂר וְהִינֵי שֶׁפְּרָלְתִי תְּמוֹנֹת הַחֲפִצִּים שֶׁלָּכֶם".

וְהַבְּרָכָה תִּלְךָ אִתּוֹ".

"מָה נַעֲשֶׂה?", שָׂאֵלוּ שְׂכֵנָיו וַיִּדְוֶיזוּ שֶׁל לֶבֶן.

"יִישׁ לִי תְּכִנִּית נְהַדְרָת", חִיָּג לֶבֶן. "בְּלִיל הַחֲתוּמָה אֲכַנִּים לְחִפְיָה אֶת לֵאָה בְּמְקוֹם רַחֵל. בְּבִקְרֵי אָמַר לוֹ שֶׁלֹּא נְהוּג אֲצִלְנוּ לְחַתֵּן אֶת הַצְּעִירָה לְסִנֵּי הַגְּדוֹלָה, וְאִם הוּא רוֹצֶה אֶת רַחֵל - עֲלִיו לַעֲבֹד אֲצִלִּי עוֹד שְׁבַע שָׁנִים. כִּן יִשְׂאֵר אֲצִלְנוּ וְגַם הַבְּרָכָה תִּשְׂאֵר".

"רַעִיוֹן מַצְוִינִי", אָמְרוּ וַתּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם לִלְבֶן. "רַעִיוֹן מְבָרִיקוֹ".

לֶבֶן הִשְׁתִּימַן אֶת הַסֶּהֱלֵק וְקָרָא: "אֲבָל גִּעַוָה הֵעֵנִי חֵיב לְהִשְׂאֵר סוּד מְחֹלֵט. אֲנִי רוֹצֶה שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם יִתֵּן לִי חֶפֶץ יָקָר עֲרֹבוֹן, כְּדִי שֶׁאֶהִיָּה בְּטוֹחַ שֶׁלֹּא תִּגְלוּ אֶת הַחֲכִנִּית שְׁלִי".

כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִהָאֲנָשִׁים הִבִּיא חֶפֶץ יָקָר וַתִּסַּר אוֹתוֹ לִלְבֶן עֲרֹבוֹן. מָה עֲשֶׂה לֶבֶן? לָקַח אֶת כָּל

שְׁבַע שָׁנִים עָבְרוּ עַל יַעֲקֹב אֲצִל דוּדוּ לֶבֶן. הוּא עָבַד קִשָּׁה מְאוֹד, וַעֲשֶׂה כָּל מָה שֶׁלֶבֶן בִּקְשָׁה מִמֶּנּוּ. הַכָּל הָיָה כְּדָאִי בְּעִיּוֹנוֹ כְּדִי לְהַחֲתִימֵנו עִם רַחֵל.

יּוֹם אֶחָד, כַּאֲשֶׁר יַעֲקֹב יָצָא עִם עֵדֵר הַצֹּאן לְשׂוּדָה, אָסַר לֶבֶן אֶת כָּל אֲנָשֵׁי הַמְּקוֹם לְאַסְפִּיָּה מִיַּחְדָּת.

"חֲבָרִים יְקָרִים", פָּתַח לֶבֶן וְאָמַר. "זוֹכְרִים אַתֶּם שֶׁלִּפְנֵי שְׁבַע שָׁנִים הָיִינוּ צְרִיכִים לְכַסּוֹת אֶת הַבָּאָר בְּסִלַּע גְּדוֹל, כְּדִי לְשַׁמֵּר עַל הַמַּיִם? וְהַיּוֹם יֵשׁ לָנוּ מַיִם בְּשֶׁפַע".

"נָכוֹן, נָכוֹן", הִנְהִינּוּ כָּל הַתּוֹשְׁבִים בְּרִאשֵׁיָהֶם. "אַתֶּם יוֹדְעִים אֲדוּ זֶה קִרְהָ?", הִמְשִׁיךְ לֶבֶן. "זֶה בְּזוֹכְחוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. הוּא צְדִיק וְיִשְׂרָאֵל וְאֵלֵּי קוֹיִם בְּרוּן אוֹתוֹנוּ בְּזוֹכְחוֹ. אֲבָל עַכְשָׁיו הוּא יַחֲתִימוּ, יִשַּׁח אֶת אִשְׁתּוֹ וְיִחְזֹר לְאַרְץ כְּנַעַן,

חריגים בנות

שלושה-ארבעה חודשים. הכל מתוך רצון שזה יתן חוויה מושלמת לילדים."

ההורים חששו בהתחלה לשלוח את הילדים לפעילויות?

"בהתחלה כן. צריך להבין שלא מדובר פה בחניכים רגילים כמו בבני עקיבא. להיות חונך של ילד עם צרכים מיוחדים מצריך אחריות הרבה יותר גדולה, אבל היום כבר אין חשש של ההורים. הם רואים את הקשר המיוחד שנוצר בין החונכים לחניכים בעמותה והם רואים שאפשר לסמוך עלינו."

ההורים לילדים בעמותה שולחים מפעם לפעם מכתבי תודה לחונכים. באחד המכתבים כתבה אמא אחת על הערכתה הגדולה לצוות החונכים. "בקיטת יד ביד הכרתי חונכים נפלאים. במיוחד נקשרנו לחונך יהודה המקסים. יהודה מלווה את עומר (החניך בעמותה) לכל מקום ולא עוזב אותו לרגע, ומגלה אחריות כשל אדם בוגר. עומר הוא ילד מאתגר, הוא אוהב מאוד את יהודה ונהנה ללכת פעם אחר פעם לפעילויות המדהימות שנוער רבבה מארגן. המשיכו בפעילותכם המבורכת ותמשיכו להצמיח את הנוער הנפלא הזה" כתבה האם.

העמותה הייחודית של נוער רבבה משכה את עיניו של ראש המועצה האזורית שומרון, יוסי דגן. במכתב ששלח להם כתב דגן, "יד ביד זו ספינת הדגל של נוער רבבה. שישים בני נוער שאחראים על כל המפעל הנפלא הזה, ואת הכל הם עושים בהתנדבות מלאה ובחיוך על הפנים. אני גאה להיות ראש המועצה של הנוער הנפלא הזה."

בחודש זה יצאו בעמותה לפרויקט הדסטארט שנועד לממן את הפעילות השנתית. בעמותה מקווים לגייס 118,000 שקל עד יום חמישי בלילה, אז הפרויקט ייסגר. עד כה אספה העמותה דרך גיוס ההמונים מעל לשישים אלף שקל. "פרויקט ההדסטארט מופיע באתר giveback שזה בעצם חברת-בת של הדסטארט שנועדה לגייס בשביל דברים טובים. העניין הוא שאם לא נצליח לגייס את הסכום שהצבנו לעצמנו לא נקבל כלום מהתרומות. ההצלחה של הפרויקט היא זאת שתקבע אם אנחנו נוכל להמשיך בפעילות שלנו ואף להגדיל אותה. ככל שנצליח לגייס יותר כסף כך נוכל לקיים יותר פעילויות לטובת הילדים."

אסף משניות

בשנים האחרונות נפוצה לה אופנה להציג את בני הנוער ככאלה שבעיקר מרוכזים בעצמם. לכן כששמענו על עמותת 'יד ביד', היינו חייבים לספר לכם עליה. עמותת יד ביד הוקמה לפני שבע שנים על ידי נוער רבבה. מטרתה של העמותה היא לתת מסגרת לילדים עם צרכים מיוחדים בשומרון והסביבה.

"בעמותה יש לנו חניכים עם מגוון בעיות כמו תסמונת דאון, אוטיזם ופיגור, בכל הגילאים ובכל הרמות" אומר לנו בניה ברנשטיין, רכז העמותה. "יש לנו חניכים בגיל חמש וחניך בן ארבעים, אבל הרוב הם ילדים."

איך בכלל קמה העמותה?

"הכל התחיל לפני שבע שנים כשקבוצה של נערים מהיישוב ראתה שיש צורך גדול לתת מסגרת מיוחדת לילדים מיוחדים. ילדים כאלה לרוב לוקחים אליהם הרבה מאוד תשומת לב, ואז לא נשאר להורים מספיק כוח או זמן בשביל להשקיע בשאר הילדים."

איזה תגובות אתם מקבלים מההורים?

"הורים מספרים לנו שאנחנו ממש מצילים אותם. שאנחנו נותנים להם אוויר לנשימה. זה לא פשוט לגדל ילדים עם צרכים מיוחדים."

את העמותה מפעילים בני הנוער של היישוב רבבה. כשישים נערים בכיתות י"ב משמשים כחונכים לחניכים שבעמותה. "זה הפרויקט שלנו. אנחנו משקיעים בו את כל הזמן שלנו. אנחנו עושים הכל בהתנדבות מלאה מתוך רצון לעזור כמה שניתן למשפחות וילדים" אומר ברנשטיין.

במהלך השנה יוזמת העמותה שישה אירועים שונים: שבת פתיחת שנה, מחנה חנוכה בן ארבעה ימים, 'חמשוש פורים', יום כיף לקראת חג הפסח בירושלים, שבת פתיחת קיץ ומחנה קיץ, גם הוא בן ארבעה ימים.

מה כולל למשל מחנה חנוכה?

"הרבה פעילות. יש הרבה אטרקציות שאנחנו מארגנים להם כמו סרט בקולנוע, קוסם, מעגל מתופפים. אנחנו עורכים להם מסיבת חנוכה, שבת שלמה של פעילויות ועוד הרבה דברים טובים."

ואיזה תגובות אתם מקבלים מהילדים?

"תגובות מדהימות. אתה רואה ילדים שאחרי הפעילויות שלנו יוצאים עם אור בעיניים. הורים סיפרו לי שכל פעילות כזאת נותנת את האנרגיה לילד שלהם לכמה חודשים. אמא אחת אמרה לי שבכל מקום הבת שלה צריכה להוכיח שהיא בסדר ולא חריגה, ואצלנו זה המקום היחיד שבו היא מקבלת יחס של שווה בין שווים, והיא לא נמצאת כל הזמן בתחרות להוכיח שהכל בסדר. כשאני מסתכל על השמחה של הילדים אחרי מחנה או שבת זה נותן לי את הדרייב המטורף להמשיך בכל הפעילות."

אני מניח שעולים קשים לארגן פעילויות שמתאימות לכולם, בכל זאת מדובר בילדים בגילאים שונים ועם מגבלות שונות.

"נכון, זה אתגר מאוד גדול שיש לנו. אני יכול להגיד לך שלכל פעילות שאנחנו עושים יש צוות של בני נוער שמתכנן אותה לפרטי פרטים במשך

לכפר הנוער לבנות איילת השחר ביונתן

הרשה מררכת פנימייה

לעבודה חינוכית משמעותית

הרשת התמקדה:

- יכולת הצבת גבולות
- בעלת סמכות ואחריות
- ניסיון בעבודה עם בני נוער
- יכולת עבודה בצוות

היקף משרה: מלאה | מגורים במקום - חובה

שכר ותנאים מצוינים למתאימות

(מתאים גם לסטודנטיות)

איילת השחר
כפר נוער לבנות מבית רוח הגולן

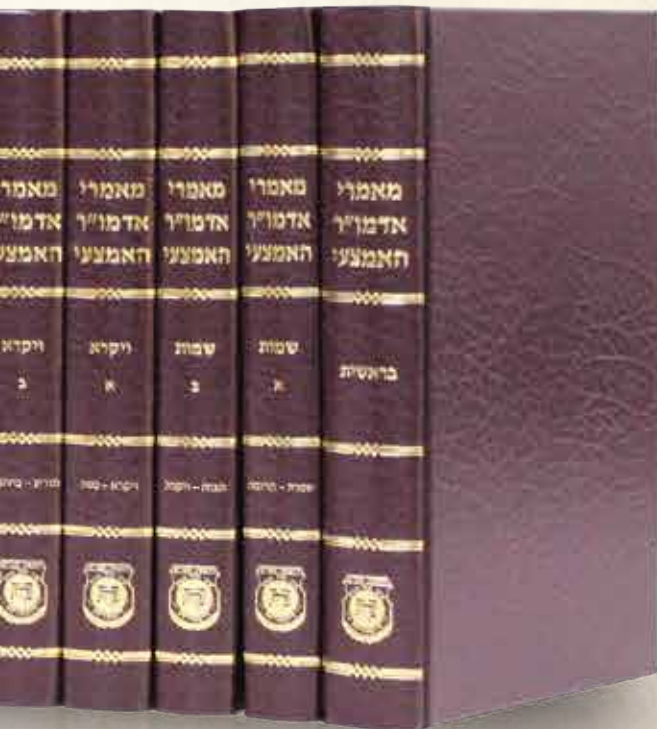

לפרטים:

מ.פנימייה@gmail.com | 054-6219871

לראשונה ביריד החסידות של י"ט כסלו כל ספרי אדמו"ר האמצעי

כ"ק אדמו"ר האמצעי, הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש, נודע בסגנון דרושי החסידות המיוחד, בו מבאר כל סוגיה לפרטי פרטיה, בהרחבה ובאריכות יוצאת דופן. האדמו"ר חיבר חיבורים רבים ומגוונים המתמקדים בחגים ומועדים ובנושאים שונים, ומאירים את הנושא היטב באור החסידות

תורת חיים

דרושי החסידות של רבינו על פרשיות חומשי בראשית-שמות. מתכונת הספר דומה לספר 'תורה אור' של אביו בעל התניא, כאשר הדברים מתבארים לפי דרכו הייחודית והעשירה של רבינו. מהדורה חדשה ומפוארת, נוחה ללימוד.

אמרי בינה

אחד החיבורים העיוניים והמעמיקים ביותר בתורת חב"ד, הכולל שערים על קריאת-שמע, ציצית ותפילין, בהם דן בסוגיות אחרות ה', יתודא עילאה ויחודא תתאה. המהדורה החדשה והמפוארת כוללת חלוקה לקטעים ופיסוק, מראי מקומות ומפתחות מפורטים, וכן קיצורים מאת אדמו"ר הרי"ץ והוספות שונות.

דרשו ה' בהמצא

עמרת ראש

דרושי חסידות לימים הנוראים ולעשרת ימי תשובה, ביאור נרחב בעניינם של מלכויות זכרונות ושופרות לאור משנת חב"ד, באותיות מרובעות עם מפתחות.

דברי כיבושין

דרך חיים

דברי חסידות ומוסר על דרכי התשובה ותיקון חטאים, ביאור נרחב בענייני תשובה עילאה ותשובה תתאה ועוד, באותיות מרובעות. בסוף הספר: קיצורים מאת אדמו"ר הרי"ץ, ביאורים מאת החסיד רבי הלל מפאריש, מפתח עניינים וציורים.

עבודת הלב

שערי תשובה

מאמרי חסידות בנושאי יסוד במחשבת ישראל ועבודת ה': תשובה, בחירה, תפילה וחינוך. מהדורה מתוקנת ובהירה, עם מראי מקומות ומפתחות שנדפסו בסוף הספר.

שערי אורה

שערי אורה

דרושי חסידות לחנוכה ופורים לאור משנת חב"ד, באותיות מרובעות. בסוף הספר: קיצורים מאת אדמו"ר הרי"ץ, מפתחות ומראי מקומות מלאים.

המפתח להסידות

כמעייין המתגבר
וכנהר שאינו פוסק...

סדרת מאמרי אדמו"ר האמצעי

דרושי חסידות של רבינו נאספו בסדרה מקיפה על סדר פרשיות השבוע, וכן כרכים בודדים על: נביאים וכתובים, דרושי חתונה, רשימות השומעים משנת תקע"ז, ומאמרים מיוחדים ('קונטרסים'). בשולי העמודים באו מראי מקומות מפורטים

מאמרי אדמו"ר האמצעי עם ביאור

מבחר מאמרי רבינו עם פיסוק וחלוקה לפסקאות, בתוספת מקורות והערות והסברים תמציתיים ופשטניים בצדי הגיליון, במסגרת סדרת "המעיינות".

פירוש המילות

דרושי חסידות על נוסח 'פסוקי דזמרה' לחול ולשבת, כולל יסודות בביאור ענינה ומהותה של השבת לאור החסידות. מהדורה חדשה ומתוקנת, נוחה ללימוד, עם ציונים והערות ומפתחות.

אגרות קודש

מהדורה חדשה ומושלמת הכוללת למעלה מ-80 אגרותיו של רבינו, מהן ניתן ללמוד על פעלו להדפסת ספרי חסידות, ההתיישבות בליובאוויטש, הדרכתו לחסידים, קורות חייו ובהם פרשיית מאסרו, חקירתו ושחרורו. בתוספת מראי מקומות ותצלומים, מבוא נרחב ונספחים שונים ומרתקים.

ביאורי הוזהר

דרושים בדרך הקבלה והחסידות על ספר הוזהר. מהדורה חדשה ומפוארת, עם ציונים, הוספות ומפתחות.

"בכדי לדעת מה היא 'עבודת הלב' צריכים ללמוד שער התשובה, שער התפילה ודרך היים; בכדי לדעת מהי 'עבודת המוח' צריכים ללמוד סידור עם דא"ח ואמרי בינה" (אדמו"ר הרי"ף מליובאוויטש)

"אם היו חותכים את היד לאדמו"ר האמצעי לא היה יוצא דם אלא חסידות" (אדמו"ר הצמח צדק)

"פניתו לאבא במכתב בשאלות בענייני הספירות, הכוחות והבחינות ושלה לי תניא וקונטרסים של האדמו"ר האמצעי שאת תורתו חיבב במיוחד" (רבי דוד כהן, הרב הניר)

זכיתי לשמש את הרבי בעל ה"פני מנחם". על שולחנו היו מונחים ספריו של אדמו"ר האמצעי וצוק"ל מחב"ד, והוא היה אומר תמיד: "ספריו של אדמו"ר האמצעי הנם מבהילים על הרעיון!" (הרבי ממולנא)

"עצביהם כסף וזהב - מעשה ידי אדם"

עוד מקטנותו ניכרו באדמו"ר האמצעי כישורנות גאוניים. מתמיד עצום היה, וכשלמד אצל המלמד הראשון שלו - מלמד דרדקי - היה המלמד מתרעם על שאין הילד מניח לו ללמוד עם שאר הילדים, כי רוצה שילמדו רק אתו.

אצל המלמד היו שתי כיתות, כיתה אחת לומדת אלף-בית וצירופי מילים, והכיתה השנייה - פירוש המילות של התפלה והתחלת חומש.

בשעה שהמלמד למד עם כיתה אחת הייתה הכיתה השנייה חוזרת על לימודיה. רבנו האמצעי למד אז בכיתה הראשונה ובשעה שכיתתו הייתה צריכה לחזור על לימודיה היה הוא מאזין לנלמד עם הכיתה השנייה.

המלמד הצטער על כך, ברם הוא בחן את הילד והילד ידע היטב מה שלמדו אתו, כי תפיסתו וכוח זיכרונו היו מופלאים.

בשובו מה"חדר" הביתה, היה חוזר בעל פה על מה שהאזין למה שלמדו עם הכיתה השנייה, וכך נהיה בקי בהרבה פרקי תנ"ך בעל פה.

"זמן" (עונת לימודים) אחד למד ב"חדר" עם תלמידים בגילו, ואחר כך למד עם חברים קשישים בהרבה ממנו, כי התקדם בלימודיו באופן מופלא ביותר.

פעם אחת בערב, בשעה שהילד חזר מה"חדר", מצא כמה חסידים יושבים בחדר הקדמי של אביו - "גן עדן התחתון", כפי שקראו חסידים לחדר זה - בליאזנא, וביניהם החסידים ר' שמואל מונקס, ר' איסר קיסס, ור' שלמה רפאלי'ס מוילנה, בהמתנים להתקבל ב"חידות" אצל רבנו הזקן.

בתוך כך נכנס גם ר' יוסף משקלוב, שהיה מקודם מהמתנגדים, והפך לחסיד, והיה מגדולי העשירים ובעלי המסחר בשקלוב, ונדיב גדול. ישבו כל הנוכחים והתוועדו ביניהם.

רבנו האמצעי רצה להיכנס אל אביו רבנו הזקן, אך בראותו את החסידים הנוכחים, ובייחוד את ר' שמואל מונקס, שאהב להשתובב, ורבנו האמצעי היה ילד "חיי" ושמח - הייתה לו משיכה מיוחדת אל ר' שמואל מונקס, וניגש אליהם.

כשניגש רבנו האמצעי אל ר' שמואל מונקס, שמע אותו שואל את ר' יוסף משקלוב:

מדוע הנך עצוב כל כך?

המצב קשה והפרנסה לקויה - ענו לו ר' יוסף משקלוב ור' שלמה רפאלי'ס הגביר מוילנה.

מששמע הילד תשובה זו, פנה אל ר' שמואל מונקס בתמיחה, ואמר: מדוע הוא מציג להם שאלה כזו, הרי פסוק מפורש הוא - "עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם".

הסיבה לעצבותם היא: "כסף וזהב - מעשה ידי אדם", מפני שעיוורים וטיפשים הם וסוברים שכסף וזהב רוכש לו האדם על ידי "מעשה ידי אדם" - מעשיו וכוחותיו.

סכלותם מעבירה אותם על דעתם ומשטים הם את עצמם לחשוב שכלל שהאדם יתאמץ יותר להרבות בעסק של מסחר, לרוץ ללייפציג - ר' יוסף היה סוחר עם לייפציג, היה נוסע לירידיים בלייפציג ומביא משם סחורה - ולקניגסברג - ר' שלמה רפאלי'ס היה קונה את הסחורה שלו, משקאות טובים, בקניגסברג - להביא סחורה משם - יתרבה כספם וזהבם.

הם מרמים את עצמם ובאים לידי כך ש"פה להם ולא ידברו", יש להם פה, מדברים הם וחוזרים על דברי חסידות, אבל "ולא ידברו", אין הם מביאים את הדברים שבפיהם לשליטה בקרבם, בתוך כוחותיהם - ידבר מלשון "ידבר עמים" - ולכן אין לכל דיבוריהם טעם.

"עיניים להם ולא יראו" - את ההשגחה הפרטית, "אזניים להם ולא ישמעו" יש להם אזניים אך הם מרגישים רק את החיצוניות בלבד, וממילא "ולא ירחיקו", אין להם חוש הריח, ועל ידי כך - אומר הרבי האמצעי - מתהווה עבודה זרה, "עצביהם".

(לקוטי דיבורים חלקים א"ב ע' קע ואילך)

דברי חסידות על ערש דווי

בחדש כסלו, שבוע לפני פטירתו, בקרוהו הרופאים ומצאוהו שוכב בלי חיות גופנית, ונתפלאו מאד ממה הוא חי. ואמר אחד מהם לחבריו, הנה אראה לכם דבר פלא, הרי רואים אתם שהוא שוכב בלי חיות, והנה רק נרשה לו לומר חסידות, יקום מיד כאילו נולד מחדש. וכך עשו.

הרבי קם מיד בפנים צוהבות, בקש להתקין לו מקום מושב ונתקבצו כל החסידים שהיו במקום, עד שנתמלא הבית. ואמר להם:

- אומר לכם עתה חדשות שלא גלית מימי.

מי יודע מה היה מגלה אז, רזי דרוזין וסתר דסתרין, ברם מה' היה הדבר, שלא יגלה את הדברים הנסתרים, כי אחד עמד סמוך לרבי על ספסל וראשו כפוף ולפתח נפל כובעו מעל ראשו על הרבי ובלבל אותו. נענה הרבי ואמר, שכפי הנראה לא רוצים מן השמים שאגלה זאת, ופסק מכך.

על קברו בניעזין בנו אוהל ולידו בית הכנסת להתפלל בו.

אור השמש של עבודה ברכי חסידות שגילה רבנו הזקן. אצל המחונכים החסידיים הונח באופן מוחשי, שחסידי מהותי, הוא זה שעסוק בלימוד ענייני חסידות המתייחסים לתיקון המידות, וכשנהיה כלי טהור על-ידי הרחיצה בדמעות של תפלה, נהיה לכלי קיבול ל'השכלה' שבתורת החסידות.

"הסתלקות כזו לא מצינו מיום פטירת הרשב"י!"

בליל ט' בכסלו, כשתקנו לו את משכבו, התעלף ובקושי השיבו את רוחו. באותו לילה התעלף כמה פעמים ובפעם האחרונה לא יכלו לעוררו ותהי צעקה גדולה בבית והקול נשמע בעיר. ונתקבצו כל החסידים ואנשי העיר, יחד עם החברה קדישא, וראו שאין רוח בקרבו ואמרו למשוך ידם מלעוררו, כי אפס תקוה. אך החסידים ובני הבית לא השגיחו בכך, ניגשו אליו ואמרו לו למה אדוננו מבהיל אותנו, האם לא שמעתם קול הצעקה? וענה להם: שמעתי קול קורא - מה צריכה נשמה כזו בעולם הזה...

אחר כך אמר להלבישו כתונת לבנה ולבש לבנים ונתעטף לבנים דומה למלאך ה' צבאות, פניו החלו מדמימות והתחיל לדבר טוב על כלל אחינו בני ישראל ולימד זכות עליהם, איך שזנהרים הם מאד במצוות מעשיות

ואף שיש קצת שנאת חנם ופירוד לבבות ש"על כך היה לבי דווה מאד כל ימיו", אבל במצוות מעשיות נזהרים הם, על הצד הטוב ביותר. ביחוד במצוות הצדקה, בצוק העתים האלו שכל אחד נותן יותר מכפי יכולתו, והתחיל לעורר רחמים עליהם.

אחר כך אמר לחסידים ולבני ביתו, שיהיו שמחים בלילה זה, כי שמחה ממתקת דינים. כן אמר לקרוא את אנשי המדע שהיו שם, כי ברצונו לומר חסידות, ונתמלא הבית כולו אורה ושמחה, והיתה שמחה בחסידים כבשעת חתונת דודים, וכולם סברו שכעת יחזור לאיתנו. הרבי הכין את עצמו לומר חסידות, ואמר לאחד מהניצבים עליו:

- בשעת אמירת חסידות תשגיח עלי בעין פקוחה, כי יכול להיות שאתנמנם ואז תגע בי בידך ואתעורר...

ודרש שלש פעמים על הפסוק "אחרי הוי' תלכו", ועל הפסוק "זכר רב טובך", והוסיף שאף שהדרוש כבר נדרס בסידור, "אבל אני אהיה המלמד שלכם ואלמד זאת אתכם בתוספת ביאור". והיה דורש בהתלהבות עצומה וכמה פעמים שאל אם האיר כבר השחר. לפני עלות השחר סיים את הדרוש במלים: "כי עמך מקור חיים מחיי החיים", נפסקו מיליו ופרחה רוחו ונשמתו, בחד קטירא אתקטר ביה בקודשא בריך-הוא.

חתנו הרבי ה"צמח צדק" אמר:

- הסתלקות כזו, לא מצינו מיום פטירת הרשב"י, כפי המובא באיגרא זוטא, שאמר רשב"י "כי שם צוה ה' את הברכה חיים", אמר רבי אבא: לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים עד דאשתכחו מיליה, זכאה חולקיה, עלשיה אתמר לך לקץ ותנוח לגורלך לקץ הימים במהרה בימינו אמן.

ביום ט' בכסלו תקפ"ח יום שנוולד בו - בשנת תקל"ד - ונתמלא לו נ"ד שנים מיום ליום, גווע וייאסף אל עמו, ונתקיים בו הפסוק "את מספר ימך אמלא", ואמרו רז"ל "הקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום".

באותו יום הובא לקבורה ונגנו ארון הקודש, ונהפך אז יום גאולתו יו"ד כסלו לאבל לחסידים ובכל המקומות אליהם הגיעה השמועה - עשו לו אבל גדול וכבד.

בית רבי חלק ב. פרק ו

סיפורים מאלפים לרגל ט' כסלו יום ההולדת ויום ההילולא של הרבי האמצעי מחב"ד בנו של האדמו"ר הזקן 'בעל התניא'

הנהגה שמצד הנשמה

חסידיו של רבנו האמצעי, היו בציור אחר לגמרי מהמוכר לנו. הם היו נעלים מעניין המידות בכלל וכשהיה מדובר במאמר חסידות בענייני מדות, היו מתביישים בעצמם.

ידוע, שכשדיבר רבנו האמצעי, בעניין ש"בחיזוניתו הוא טוב ובפנימיותו רע" התעלפו כמה מניינים חסידים.

כשאמר רבנו האמצעי, המאמר הידוע "יונתני", התעלפו הרבה מנייני חסידים.

בנו האמצעי היה מדבר בענייני עבודה מספר פעמים בשנה בלבד. ובכל פעם היה חולה במשך שבועות מספר. לבו היה ניזון ממקומו מהתרגשותו הגדולה.

את ספרו "דרך החיים" לא אמר רבנו האמצעי, כי אם כתבו. ואילו הספרים "עטרת ראש" ו"שערי אורה" אמר ברבים.

רבנו האמצעי, היה רגיל באמצע התפלה, להעביר את ידו על השטריימל שלו ולומר: שא, שא (הס, הס), כדי להגביל את נביעת מעייני חב"ד.

הפרופסור המפורסם הייבנטאל, עבר פעם באחת מנסיעותיו את ליובאוויטש, בדרכו אל אחד מגדולי האסטרונומים, שגר בחוילה ליד ליובאוויטש. הייבנטאל נכנס לאולם הגדול של רבנו האמצעי בשעה שאמר חסידות לפני החסידים, וכשראה התעמקותם והתקשורתם של החסידים בשעת אמירת המאמר, זה שעמד בעיניים פקוחות, נשאר באותו מצב, מי שעמד ופיו פתוח, נשאר עומד בצורה זו, כל אחד עמד על מקומו ולא שמעו אף הגה קל, - התבטא ואמר שזה יכול להיות רק מצד הנשמה.

- אף שהייבנטאל היה רחוק מעניינים אלה, הבין גם כן את משמעות הדבר.

חסידיו המסורים של רבנו האמצעי, היה כל מהותם ועצמותם - תורה ועבודה, וכל ענייני העולם היו אצלם טפל, ואם כי טפל די יפה, אך בכל זאת - טפל.

ספר השיחות קיץ ה'ש"ת, עמודים 102-101

מה מטופש להתעות טיפש

הרבי מהר"ש נ"ע, סיפר אודות ההדרכה שהדריך הרבי האמצעי, על-פי הוראת אביו הרבי הזקן, את האברכים היושבים בליאזני.

הרבי האמצעי אמר למחוננוכי:

- כל מי שאינו עוסק בעניני עבודה מתוך הרגש פנימי ומתעה את עצמו במעמדו ומצבו הרוחני - אין הוא מתעה את אף אחד, הוא מתעה רק את עצמו, ומה מטופש הוא להתעות טיפש...

בספרו את האמור, הוסיף הרבי מוהריי"צ נ"ע:

אמרה חינוכית זו פתחה חלון בתודעתם של האברכים, דרכו זרחה עליהם אור השמש של עבודה בדרכי החסידות שגילה רבנו הזקן. אצל המחוננים החסידים הונח באופן מוחשי, שחסידי מהותי, הוא זה שעוסק בלימוד ענייני חסידות המתייחסים לתיקון המידות, וכשנהיה כלי טהור על-ידי הרחיצה בדמעות של תפלה, נהיה לכלי קיבול ל'השכלה' שבתורת החסידות.

ספר השיחות ה'תש"א, עמוד 100

אינו רואה ואינו שומע

זכיתי לראות מראות נפלאות יותר מכ"ק. כי בלילה הב', דרש דרוש נפלא, אשר מיום שזכינו לשמוע מכ"ק דא"ח [=דברי אלוקים חיים - דהיינו מאמרי חסידות], לא שמענו כזאת וגם החסידים המופלגים המפורסמים הראשונים אמרו שלא שמעו כזה ממנו, וגם אדמו"ר אביו נ"ע. ואחר הדרוש יגעו ונלאו החסידים המופלגים לחזור דבריו הקדושים, ולא מצאו ידיהם בזה מצד עמקותו הנפלאה, ואחר זה הלכנו וסעדנו סעודת ערבית ותיכף אחר הסעודה בא אצלי המשרת בחפז גדול ואמר לי:

אם רצונך להסתכל בפני אדמו"ר, הנה כעת הוא שעת הכושר ואמרתי לו אין רצוני בזה כי ידוע לי שהוא מקפיד על זה מאוד מצד טבעו הצנע לכת ואמר המשרת על אמונתו - שכעת לא יראה אותך כלל! אמרתי בלבי, מהראוי לפנות ולראות המראה הזה והלכתי עם המשרת ופתח את הפתח ממחיצת קדשו והנה אני רואה שכ"ק עומד באמצע הבית בלי שום תנועה חיונית ופניו בוערים כמראה הליפידים ועיניו פתוחות. ואמרתי בלבי שבוודאי רואה אותי ויראתי מהקפתו ונרתעתי לאחורי ואחז המשרת בלבושי ואמר בקול רם:

לא תפחד כלל, כי כעת אינו רואה ואינו שומע כי הוא בעולמות העליונים אף שאתה רואה גופו הקדוש בעולם הזה! ואמרתי: מאין ידוע לך דברים כאלה, כי אתה איש פשוט? והשיב לי: אין זה השגתי, כי אם מנסיון, כי לא פעם ושתיים ראיתי כזה מכ"ק ואחרי זה הסתכלתי בפני קדשו והשגתי, גם כן שכעת אינו רואה ואינו שומע, אף שעניו פתוחות ואין בו שום הרגש מחושים הגשמיים כלל וכלל.

ועמדתי בפתח הבית והסתכלתי היטב בעומק גדול בפני קדשו, אולי אראה בו שום תנועה חיונית ממש, רק עיניו פתוחות ופניו קדשו בוער כמראה השרפים ועמדתי כן משעה עשירית עד שעה ג' והמשרתים יוצאים ובאים בתוך הבית וכ"ק עומד כמו אוד מוצל בלי שום תנועה והרגשה חיונית. בסוף שעה ג', אמר המשרת להעלותן שלי: ערוך את השלחן כי עת היא שיאכל מעט, כי לא אכל עדיין כל היום וכן עשה וערך את השלחן ולקח הכלי בידו ועמד נוכח פני קדשו, שיטול את ידיו ועמד אצל כ"ק זמן מה והבין שאינו רואה אותו כלל, אף שעניו פתוחות ואמר לו המשרת:

למה לא תעורר את כ"ק שיטול את ידיו, כי לא אכל יום תמים. אמר כי ירא אנכי לנגוע בכ"ק! אמר המשרת: אם כן יעבור עלי מה, אני מוכרח לעורר את כ"ק והלך המשרת ואחז בית ידו [שרוול] מבגדיו ואמר: בקשתי מכ"ק שיטול את ידיו ולא השיב אותו כלל, רק הלך מאמצע הבית והלך לקיר ועמד שם כמו מקדם. וכאשר עמד אצל הקיר, אמרתי: אין לי כעת מה לראות, כי אין אני רואה פני קדשו, כי עד כעת הסתכלתי בפני קדשו לראות המראה הנפלאה והלכתי לחדרי.

ולמחר אמר לי המשרת: אספר לך את תוכן הענין ממראה הנפלאה שראית אתמול בלילה, הנה אחר הליכתך, עמד כ"ק אצל הקיר עד שעה ד' ואחר כך הלך מעצמו וישב אצל השלחן ואכל סעודתו בשמחה רבה, אשר מיום שהכרתי את כ"ק לא ראיתי בו שמחה כזו. אמרתי לו: רבינו אפשר שאזכה שיגלה לי מהו שמחתו הגדולה כעת, אשר כזה לא ראיתי מיום שאני משרת כבודו.

אמר לי: מהו זה לפלא בעיניך, כי שמחה כזה לא היה לי מיום היותי כי בכל עת אשר אני דורש ברבים, היה דרך אדמו"ר אביו [אדמו"ר הזקן] נ"ע, לגלות לי בחצי הדרוש ובדרוש הזה נתגלה בהתחלתו. וגם ראיתי את הבעש"ט ואת רבינו הרב המגיד ממעזריטש ואחר הדרוש נסתלקו. רק אדמו"ר אביו נשאר, ואמר לי הבעש"ט והרב המגיד נ"ע: שיבחו את הדרוש למעלה מעלה ובקשו שמכאן והלאה אדרוש גם כן באופן זה ומה שעמדתי כל זמן הזה באמצע הבית, הוא שחזרתי את הדרוש עוד הפעם לפני אביו נ"ע וחידש לי בזה רזין נפלאים [סודות נפלאים] ומהחדשות ששמעתי מפי הקדוש, אשר באמת הוא למעלה משכל אנושי, מזה היה שמחתי גדולה.

והנה מהסיפור האמיתי, יבין הקורא רום מעלתו הנפלאה, כמבואר בשער הקדושה ל' חיים וויטאל - אשר מדרגה כזו גדולה מכל מיני רוח הקודש וגילוי אליהו ז"ל וז"ל בחלק ג' דף כ"ח: הג' [שלושה דברים] שע"י חסידות כנ"ל יתגלה אליו אליהו [הנביא] ז"ל כו' והדבר הגדולה מכולן זהו, כי יזכה לשיתגלה אליו איזו נפש מהצדיקים הנפטרים הראשונים כו' והזוכים למעלה זו ישיג לשיודיענו חכמות וסודות גנוזים בתורה עד להפליא וכל זה לפי מעשיו עכ"ל.

(ר' יעקב קרדינר, ספר "סיפורים נוראים")

לחשיבה לחיוך

אנחנו מדברים על יהודי שהיה יכול לדרוש בחסידות במשך שעות וכלל לא לזכור שנכח באירוע, ויחד עם זה לזרוק בדיחה, לשים לב לכובע הקרוו של מי שישב מולו ולתכנן הקמת קהילה באמריקה וכינון מושבות חקלאיות ברוסיה • אדם גדול, גדול בכל • (ולמה אחרי שיחה אחת במוסד לבעלות תשובה, לא נתנו לי שוב לדבר?)

התועדות לרגל ט' כסלו, יום ההולדת ויום ההילולא של האדמו"ר האמצעי מלובביץ'

רציתי לדבר על הדמות של האדמו"ר האמצעי, היום גם יום ההולדת וגם ההילולא שלו.

אני לא יודע אם מישוהו מכס ראה את הכתבים שלו, יש בהם דרושים ארוכים פי כמה וכמה מהדרושים של אביו, האדמו"ר הזקן בעל התניא. אמר עליהם 'צמח צדק' שהיה חתנו וכן אחותו, **שאם היו חותכים את העורקים שלו לא היה יוצא מהם דם**, היה יוצא חסידות... זה היה החיים שלו, לומר חסידות ועוד חסידות. יש ממנו כמה וכמה ספרי חסידות, והוא כותב הכל בהרחבה גדולה.

אמרו על האדמו"ר האמצעי שהוא היה כותב במהירות לא רגילה - העט היה מחובר למהירות המחשבה שבראש. לפעמים מרוב מהירות הוא לא שם לב שנגמר הגיליון והמשיך לכתוב על השולחן.

סיפרו עליו איך היה אומר חסידות, לפעמים אפילו שש שעות, במקום אחד, ואז ממשיך לומר במקום אחר. **סיפרו שיום אחד הוא בא ואמר דברי חסידות, ראו שדעתו לא מרוכזת, ושלא כדרכו הוא דיבר למקוטעין. אחרי יומיים שאלו אותו למה לא היה מרוכז, והוא לא זכר שהיה בבית הכנסת הזה, וכלל לא ידע שאמר חסידות, זה הכל היה בתוך מין טראנס, והוא פשוט דיבר אל עצמו. הנקודה היא שהמצב הטבעי שלו היה לומר חסידות.**

בעל התניא היה בעל הרמוניה רחבה, עם ראש ועם לב, עם כל החושים, איש נגלה ונסתר, רבי, מנהיג פוליטי, איש תיאוריה ואיש מעשה, אדם ששר וכותב פסקי הלכה. הוא כתב חיבור שלם - השולחן ערוך, כתב בחסידות ועסק בדברים נוספים, הוא היה בן אדם מאוד רבגוני. נכדו הצמח צדק, מי שהיה הרבי השלישי, היה מעין זה, גם כן איש נגלה ונסתר, פוסק הלכה שכתב שו"ת ואדם עם רוחב ובמדרגה גבוהה, אבל זה לא היה אותו דבר.

מה שהיה אצל האדמו"ר האמצעי זה חסידות, חסידות ועוד חסידות, זה מוגדר בתוך התחום שלו, כמעט כתחום מקצועי. בעוד שהצמח צדק היה איש עם היקפים גדולים יותר, אצל האדמו"ר האמצעי זה נראה שהוא חי בתוך עולם לחוד, בתחום של חסידות, וכל השאר היה בגדר טפל. על אף שהצמח צדק היה אומר עליו, שאמנם **בנגלה הוא עסק רק בנסתר**,

אבל לא פחות מזה - בנסתר הוא עסק בנגלה. וזה לא היה מפורסם, משום שלא היה לו צורך לפרסם אותו. הדמות שלו שרויה לגמרי בחסידות, הוא ממש 'נשרף' בתוך החסידות, וזה גם בנה תבנית של דמות החב"דניק הקלאסי, שלא היה דומה למה שיש היום. חב"דניקים היו טיפוסים שכלתניים, בלי יותר מדי דברים ואפשרויות להתעסק בכל מגי אמוציות, וגם כשהיו אמוציות זה היה משהו קר מאופק, ולכן החסידים מפולניה תמיד היו אומרים להם שהם חצי או שלושת-רבעי ליטאים. אינטנסיבי אבל מאוד שכלתני.

אפילו כששותים, היה משהו קר ומבוקר, וזה היה נוסח חב"ד. עכשיו יש שינוי גמור, אבל זה נראה שהטיפוס הקלאסי עוצב בנוסח של האדמו"ר האמצעי הרבה יותר מאשר הנוסח של בעל התניא.

התפללתי שנים בבית כנסת חב"ד. התפללו שם בלי שום מנגינות ושום סלסולים, רק נוסח. הרעיון היה כפי שמופיע בחסידות, "לא בגבורת הסוס יחפץ", המילים נקראות סוסים, יש אדם שמגיע להתרגשות בתפילה מהמילים, אבל ה' לא חפץ בגבורת הסוס; "לא בשוקי האיש ירצה", שוקי האיש זו התעוררות טבעית שיש למישהו, גם בזה לא חפץ ה'; "רוצה ה' את יראיו", נקי, זה נוסח חב"ד. יש בזה הרבה מתח פנימי. הנוסח הזה הוא לא לבבי, הוא באמת מאוד שכלי.

אני זוכר את בית הכנסת חב"ד במאה שערים, היה בתוך בית הכנסת אדם זקן מהחסידיים הזקנים של ירושלים, הוא היה אומר שם מאמר חסידות, וסביבו היו עשרה זקנים. בחדר השני, שבו ישב מישוהו שממנו למדתי, ישבו מאה אנשים. מדוע? בפנים היה בנוסח הישן - חזורים על מאמר בעל פה, היה בן אדם זקן ומאומים, בלי לשנות, בלי להסביר. זה היה הדמות של האדמו"ר האמצעי.

על האדמו"ר הזקן אפשר לומר שהוא לא היה בדיוק חב"דניק... הוא היה בן אדם כל כך רחב, הוא תחם תחומים אבל אף פעם לא היה יכול להכניס את עצמו לגמרי אליהם. מספרים שפעם הוא התפלל כשהוא עומד ומחזיק במסגרת של הבימה. תוך כדי שהוא התפלל, התפרק החלק הזה של הבימה, והוא ממשיך להתפלל, ממשיך להחזיק את זה, הוא לא ידע שהוא

ידי העברת יד על המצח? שאל רבי ברוך, ובעל התניא ענה שגם מרדכי היהודי ידע שאפשר לבטל גזירות על ידי העברת יד על המצח אך פעל בדרכים אחרות...

יש לאדמו"ר האמצעי גם חוברת שנכתבה במקורה בידי שנקראת "פוקח עיוורים", ספר מוסר ישר ופשוט, בלי שום חסידות באמצע. יש בהקדמה סיפור גדול על כך שהספר הזה נועד למישהו מסוים שעשה תשובה גדולה במסירות נפש.

שיהיה אדם שיושב בשמיים ממעל זה נחמד מאוד. זה שיש מלאכים זה טוב. יש אנשים שטובים כל אחד במקצועו. אבל אדם גדול, הוא גדול בכל תחום. **כדור הוא עגול מכל הצדדים, ואם מצד אחד הוא לא עגול, אז הוא כבר לא כדור.**

כשמישהו כותב ספרים מסובכים וארוכים, זה לא אומר שהוא מסוגל לכתוב ספרות ילדים. זה שהאדמו"ר האמצעי כתב גם ספר שהוא ספרות פופולרית כמו "פוקח עיוורים", זה לא פשוט. זה החלק הלא פשוט של הדמות. היכולת של אדם לעשות דברים שלא במסגרת של הוויה אחת היא גדולה. **צפרדע יכולה לעבור ברכת מים אבל לא יכולה לעוף.** אם יש מישהו שיכול להיות גם למעלה וגם למטה, בשני אופנים ובשלושה ובארבעה אופנים, זו גדלות.

לפני שנים לקחו אותי לדבר במוסד לבעלות תשובה, וזו הייתה הפעם האחרונה שהם הזמינו אותי. אם הייתי אומר להן שצריך להאריך את השרוולים, ודאי היו שומעות לי. היו כאלה שלא עשו עבירות, והיו כאלה שהעבר שלהן היה יותר מעניין מהעתיד שלהן... בכל מקרה, אמרתי להן שהן צריכות להתחיל ללמוד לחייך. הבנתי למה הם לא הזמינו אותי שוב. היה שם נוסח של אחד המנזרים הקתוליים החמורים. כל מה שיש בו מרה שחורה, עצבות ודיכאון זה קרושה, וכל מה שחובה לאישה לדעת זה כף ותרווד...

אדם צריך לדעת לחייך. **ככל שאדם גדול יותר, כך קשה לו יותר להיות בלי מרירות, בלי מיאוס ובלי מיד "שפוף המתן".** אבל האמת היא שמי שלא יודע לחייך לא יכול להיות צדיק, אדם שמסתכל על העולם בלי להגיד כל הזמן "ברוך ה'" ו"בעזרת ה'" ושאסור לבטל זמן, אדם קדוש ונשגב שגם יכול לדאוג לפרנסה כמו בנאדם, לכתוב כמו בנאדם ולהתבדח כמו בנאדם.

סיפרו על סבא שלי, שהיה קצת רב, שפעם היחודה' אמר שיש קטרוג, ואמרו לסבא שיגיד פלפול ויבטל את הגזרה. הוא הקשה קושיא - זה שקרוב משפחה פסול לעדות כשהוא רוצה להעיד לטובת הנידון, זה ברור, ולכן הוא לא נאמן. אבל למה שהוא לא יהיה נאמן כשהוא מעיד לרעתו? על כך ענה סבא: מפני שאם אדם מסוגל להעיד רעות על קרובו, כנראה שהוא לא בנאדם ואז בוודאי הוא פסול לעדות. ונהיה רעש גדול בשמים וכמובן נתבטל הקטרוג. אדם צריך לדעת לחייך.

כבר לא עומד ליד הבימה, בסוף הוא הגיע אל פתח בית הכנסת כשהוא עדיין "נשען" על חתיכת העץ הזו. אחרי שעות רבות מצאו אותו עומד על אחת הגבעות מסביב לעיר ומתפלל. סיפרו שכשהוא אמר חסידות הוא היה מתגלגל על הרצפה מרוב התלהבות, והיה חסיד שהיה מתכופף אחריו בשביל לשמוע כל מילה. זה היה נוסח של איש בהיקף רחב מאוד שהיה יכול להכיל את כל הצדדים השונים של שכלתנות עמוקה ורגש בוער, להיות בכל המקומות בלי קרעים.

אבל הדמות של החב"דניק של פעם הייתה תוצר של האדמו"ר האמצעי, כזה שמתפלל ללא תזוזה במשך שעות. כמובן מסוים כולם המשיכו את התרבות הזו, שיש בה סוג מסוים של קור. מי ששומע הקלטות של הרבי מלובביץ', שהיה אדם רבגוני מאוד, רואה שהוא שומר על תבנית מסוימת של קור בתוך הדיבור, "מוח שליט על הלב". אתה יכול להגיד דברים מרעישים ולנסות להפוך את העולם, אבל בלי להרים את הקול ובלי דרמות.

קצת מסיבות בריאותיות, נסע האדמו"ר האמצעי לנופש בגרמניה, מסע ארוך, והוא כותב לחתנו מכתב מפורט, ויש שם הרבה חוש הומור. הוא מתאר פגישה עם רב זקן מגרמניה, עם רבי עקיבא איגר, והוא **אומר שהוא נראה בדיוק כמו רב משלנו, עם כובע קרוע...** לא הייתי חושב שהוא ישים לב לכובע. התיאור מאוד מענין, והמכתב מראה בן אדם שיש לו גם פנים אחרות.

והיו לו פנים נוספות. הוא יצא **ביוזמה לעשות פרודוקציה של החיים היהודיים.** הוא עשה בחבל מסוים ברוסיה שורה של ישובים יהודיים בשביל להחזיר את היהודים לחקלאות. הוא כותב שאנחנו לא יכולים לחיות ככה, כשאין לנו מקור בריא לפרנסה והוא בנה התיישבות שלימה, עיירות של חקלאים יהודיים, באזור חרסון באוקראינה, זה החזיק עד המהפכה, עד שהשמידו את כל החיים היהודיים.

הציורף של הדברים האלה הוא סוג של הפתעה. מכיוון שהסיפורים עליו הם על אדם שלא שייך בכלל לעולם הזה. הסיפורים על התקופה שהיה ילד - רציני וכבד, שלא מבין הומור; כשהוא מתנהג כמו מוסריניק בן תשעים, וכשמגיע אלול הוא אומר לאנשים "עצביהם כסף וזהב" - למה עצובים? בגלל שרוצים כסף וזהב. מה שצריך לעשות זה ללמוד חסידות. שאנשים יפגשו בדרך וידברו חסידות. היום אפילו המתנגדים לא נראים ככה...; אז הרושם הבסיסי הוא שלא היה לו עניין בשום דבר אחר מלבד חסידות. אבל מה קורה לאדם שמעמיד את עצמו בראש חץ של חסידות, בפנימיות הוא יכול להישאר מופשט וראשו בשמיים, יש אנשים שחיים בלימוד ובספרים ושום דבר אחר לא מעניין אותם, אבל **הצד האחר הוא לא צד שמבזה את הצד הפנימי אלא צד שמפתיע.** שחושב איך אפשר לגרום ליהודים שיתחילו להרוויח כסף כמו שצריך בהסכמת השלטונות. לא היה לפניו אדמו"ר חסידי שחשב וביצע יוזמות כלכליות. היו אדמו"רים שהיו להם מחשבות אבל הם לא רצו להיכנס לענייני העולם הזה.

האדמו"ר האמצעי דן עם תלמידיו ביחס להגירה לאמריקה. הוא אמר שצריך לשלוח לשם מאה אברכים שיקימו שם יסוד לקהילה.

כמעט כל אדמו"רי חב"ד התערבו בפוליטיקה - מה קורה עם כלל ישראל או עם קבוצות מישראל. מסופר על פגישה של בעל התניא עם רבי ברוך ממז'ביז'ו. רבי ברוך לא אהב את זה שבעל התניא לוקח כסף מאנשיו לטובת פדיון שבויים. רבי ברוך שאל "למה באת בגבול?" ענה לו בעל התניא "כדי לבטל את הגזירות". "ולמה לא העברת את הגזירות על

"נר מצוה" פתילות מצמר גפן.
 הנרות היחידים המכילים 100% שמן זית טהור.
 הנרות היחידים שבהדלקתם מקיימים בוודאות "הדלקה עושה מצוה"
 שמן זית ישראל
 משק-אחיה
 ראוי למאכל

ניתן להשיג את כל מוצרי חנוכה להזמנות בסיטונאות בלבד: טל': 050-6534024
 הרב מרדכי אליהו זצ"ל: "טוב שידליק בשמן זית הראוי לאכילה ולא "בשמן זית למאור", שאפשר שיש בזה מן הזלזול להדליק בשמן פגום"

ע"פ ש"ס ב"ר רמ"ד - 054-4530951

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

נש"י בלש"א

הבן שלי נחלש במצוות ונפגש עם בחורה לא דתיה, ואני מפחדת שייגרר אחרי זה וייטוש לגמרי את הדת. מה אפשר לעשות חוץ מתפילות ותחנונים לפני ה'?

ראשית, תפילות ותחנונים הם עניין עמוק מאוד, ואסור לראות אותו כדבר משני. וכבר אמרו רבותינו, "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים".

אנו מצויים בדור סוער, בו הקדוש ברוך הוא נתן לכל אחד ואחת בחירה עצמית, וכבר ראינו מאבותינו שאפשר שהאבות יהיו צדיקים ובכל זאת יצאו מהם בנים שהם פראי אדם, ואין הבחירה ביד ההורים לעצור אותם. בזמנו נשאל מרן הרב קוק על ידי רב שבניו נשאבו לקומנונים כיצד לנהוג איתם, והרב זצ"ל הדריך לנהוג בהם באהבה רבה, שעל ידה בעזרת ה' הם יימשכו חזרה.

וגם אם לא, אין בדורנו אפשרות להצליח בדרך אחרת. ההורים מנהלים את הבית וקובעים את אורחותיו, אבל האהבה לילדיהם אינה תלויה בדבר, וגם אם הם כבר בחרו בדרך שונה אנחנו נוהגים בהם אהבה. כמוכן שברמה הפרטית כדאי להתייעץ עם תלמיד חכם שמנוסה בשאלות כאלה.

אם ה' הוא אינסוף, איך יכול להיות שאכפת לו מאיתנו?

המחשבה שאינסופיות היא אפאטית וחסרת הבנה של המתרחש, היא התפיסה שרבי יהודה הלוי מביא בשם חכמי יוון בתחילת ספר הכוזרי. בעצם, כל ספר הכוזרי בא ללמד שאנחנו חולקים מכל וכל על התפיסה הזו.

אנחנו מאמינים שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם, נתן את התורה, שומע תפילה, אוהב את ישראל, אוהב את הטוב, ואם נשאל איך כל אלה מתיישבים עם כך שאין לו קץ וגבול, התשובה היא שאנחנו מאמינים שגם האי-גבוליות לא מגבילה את הקדוש ברוך הוא כלל וכלל. שהרי כל חיסרון נשלל לגמרי אצלו יתברך: גם החיסרון שמתלווה לאכפתיות, שכביכול יוצרת אצלו שינוי או כאב לב, אבל גם החיסרון של חוסר האכפתיות והתנהגות חרשת-אילמת כפי שתיארת.

איך היתרונות מתקבצים אצלו? הדבר למעלה מדעתנו כי לא מחשבותיו מחשבותינו. רק זאת אנו יודעים - שהוא למעלה מכל חסרון ושלם מכל שלמות.

האם יש דרך לתקן את הפגם בנפש שיוצרים מראות לא צנועים?

התיקון החשוב ביותר הוא לימוד התורה. ככל שאדם עסוק יותר בתורה הקדושה, שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כך הוא מטהר את מחשבותיו ואת שכלו, מזכך אותם מכל הטומאות שבעולם, גם מונע נפילה בעתיד וגם מטהר את מה שכבר היה בעבר.

יחד עם זאת, בזמנו קיבלנו מהרב מרדכי אליהו זצ"ל, שמי שנפל בעניינים כאלה חס ושלום - עיקר תיקונו יהיה בכך שידאג שלאנשים יהיה סינון טוב על המכשירים שלהם, אם הם נאלצים להחזיק כאלה, כדי שלא יפלו בכך גם כן, ועל ידי זה יתקן במידה כנגד מידה את מה שהוא קלקל.

חייב להיות תמיד הראשון?

המרכז האקדמי לב

יום פתוח לפני כולם

יום חמישי, י"ב בכסלו, החל מהשעה 17:00

30 בנובמבר

מנהיגות. ערכים. טכנולוגיה.

לימודים ברמה גבוהה

אחוז השמה גבוה

מסלול בית-מדרש

ימי לימוד מרוכזים

מבחן תיל או פסיכומטרי

www.jct.ac.il | 1-700-50-32-32

קמפוס לב - רח' הוועד הלאומי 21, ירושלים

אשתור & more

הזמנת תחומי מחנה באישור הסופר של המל"ג

תואר ראשון

- הנדסת אלקטרו-אופטיקה
- הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
- הנדסת תוכנה
- הנדסת מערכות תקשורת
- הנדסת תעשייה וניהול
- מדעי המחשב
- חשבונאות ומערכות מידע
- מנהל עסקים
- סיעוד

תואר שני

- מנהל עסקים M.B.A.
- פיסיקה/הנדסת אלקטרו-אופטיקה *M.Sc.

מכינה לאקדמיה

מסלול עתודה בלב

שירות משמעותי וקריירה מובטחת לאחר השירות